

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 108

Simbătă 8 septembrie 1973

16 pagini — 1 leu

CONSFĂTURILE CADRELOR DIDACTICE

Prof. univ. dr. TRAIAN POP,
adjunct al ministrului educației și învățămîntului

Anul acesta, consfăturile cadrelor didactice se desfășoară în condițiile traducerii în viață de către întregul nostru corp didactic a Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului din Republica Socialistă România.

Consfăturile cadrelor didactice, adevărat forum pedagogic, sînt chemate să examineze modalitățile de aplicare — diferențiat pe grade de învățămînt, obiecte de predare și condiții specifice fiecărei unități de învățămînt — a sarcinilor ce decurg din acest important document de partid, care deschide noi și largi perspective modernizării școlii românești, adaptării ei neîntrerupte la cerințele societății socialiste.

Consfăturile noastre trebuie să aibă un caracter de lucru, în cadrul lor să se realizeze un amplu schimb de experiență și să se valorifice tot ceea ce s-a dovedit viabil în activitatea de până acum. Fiecare educatoare, învățător și profesor să plece de la aceste dezbateri cu o imagine clară a ceea ce avem de făcut, cu o perspectivă a muncii sale, configurate pe întregul an școlar și cu instrumente de lucru, cu clarificări asupra celor mai potrivite metode, procedee și tehnici de predare, cunoștințe indispensabile unei activități științifice organizate.

Firul călăuzitor al Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c., al cuvîntării secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este acela de a ridica învățămîntul românesc la nivelul cerințelor actuale ale dezvoltării științei și tehnicii, ale cuceririlor pedagogice contemporane, ale etapei de construcție a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră. În această perspectivă, o condiție hotărîtoare pentru succesul muncii noastre o constituie aplicarea creatoare a programelor și manualelor școlare. Deși, în ultimii ani, s-au depus eforturi susținute pentru îmbunătățirea continuă a programelor și manualelor școlare, totuși, unele dintre ele continuă să fie supraîncărcate, iar în alte cazuri, rămase în urmă și sub aspectul informației științifice. În acest context, Ministerul Educației și Învățămîntului a elaborat recomandări de reducere a unor programe de învățămînt, măsură care va contribui numai parțial la atingerea scopurilor pe care le urmărim prin procesul instructiv-educativ.

Dorim să facem un călduros apel către toate educatoarele, învățătorii și profesorii ca, în domeniul activității lor, să pornească în primul rînd de la obiectivele educative ale fiecărei activități, ale fiecărui obiect și nivel de școlarizare, și — în funcție de acestea — să-și organizeze munca de fiecare zi, astfel încît programele și manualele să constituie doar principalul reper de orientare a activității didactice. Experiența ne arată că procesul de perfecționare și de modernizare a programelor și manualelor școlare nu reușește să fină pasul îndeaproape cu cerințele fiecărui an de învățămînt. Acest fapt ne întărește și mai mult convingerea că rolul hotărîtor îl are, în ultimă instanță, cadrul didactic, care a fost, este și va fi factorul principal al modernizării învățămîntului.

Prin modernizare, în acest cadru, noi înțelegem informarea la zi a fiecărui cadru didactic cu cele mai noi date din domeniul specialității sale, însușirea acelor metode, mijloace și tehnici de lucru care să îi permită prelucrarea informației respective, la nivelul și posibilitățile de înțelegere ale copiilor în raport cu obiectivele urmărite.

În spiritul celor de mai sus, aș dori să mă opresc — spre exemplificare — la obiectivele pe care le urmărim prin predarea gramaticii limbii române și a limbilor moderne.

În cazul limbii române, noi urmărim să-i ajutăm pe elevi să-și însușească acel minim de cunoștințe care să le asigure o exprimare corectă, scrisă și orală. Gramatica nu este un scop în sine: ea nu trebuie să se rezume la o activitate de memorare; ea trebuie însușită pornind de la vorbire și aplicată la vorbire.

În cazul limbilor străine, atît la nivelul școlii generale cît și al liceului, accentul trebuie pus pe însușirea limbii vii.

Despre înlăturarea supraîncărcării elevilor s-a scris și s-a vorbit foarte mult și, cu toate acestea, elevii continuă să fie încărcăți. Și aici, trebuie să pornim tot de la locul și rolul cadrului

didactic în procesul instructiv-educativ. Principala sursă de supraîncărcare este, de regulă, tot profesorul. Educatorul care intră la clasă insuficient pregătit nu va reuși niciodată să prezinte în fața elevilor ceea ce este esențial din lecția respectivă (pentru că atunci cînd nu stăpînești ceva temeinic, nu poți face pe interlocutorul tău să te înțeleagă și să-și asimileze spusele tale), intrucît nu are siguranța cunoștințelor pe care le transmite, nu-și poate pune problema unor metode active și nu poate să-și convingă auditorul despre necesitatea și importanța cunoștințelor predate.

Se întîlnesc și alte aspecte cînd nu se pune problema stăpînirii materiei de către profesor, ci este vorba de lipsa de înțelegere a locului și rolului disciplinei pe care o predă, în ansamblul pregătirii și formării elevilor. Astfel de profesori încarcă elevii cu teme numeroase pentru acasă, care depășesc limitele eforturilor normale ale acestora. Din păcate, se practică darea temelor pentru acasă și la acele obiecte în care, prin natura lor, cunoștințele și deprinderile ar trebui însușite și formate numai la orele de curs, așa cum este cazul desenului, muzicii, lucrului manual etc. De aceea, Ministerul Educației și Învățămîntului cheamă directorii de școală, diriginții claselor și pe fiecare cadru didactic în parte să examineze cu multă atenție, în spirit pedagogic și sub toate aspectele, modul în care se desfășoară procesul de învățămînt cu toate consecințele ce decurg din activitatea și relația profesor-elev.

Un obiectiv important al învățămîntului nostru este acela al legării lui de viață, de producție, de educare a tineretului nostru școlar prin muncă și pentru muncă. În vara acestui an, inspectoratele școlare și toate unitățile școlare au depus eforturi susținute pentru amenajarea și dotarea atelierelor școlare; este o acțiune care a dat bune rezultate, fără ca ea să se încheie odată cu începerea cursurilor. Va trebui acționat în continuare, pentru a asigura fiecărei școli, condiții bune de desfășurare a pregătirii elevilor în ateliere, în loturi agricole, precum și în unele secții ale unităților economice de producție.

În cadrul consfăturilor, profesorii, maiștri, directorii de școli, profesorii diriginți, întregul corp didactic trebuie să dezbată și să clarifice importanța pe care o are educația prin muncă a elevilor, precum și căile de realizare a acesteia pe fiecare treaptă a învățămîntului nostru.

Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. aduce importante sarcini și în acest domeniu de activitate a școlii românești, precizînd cu deosebită claritate scopul urmărit în cadrul lucrărilor practice industriale și agricole ale elevilor. Așa cum este cunoscut, în învățămîntul primar și gimnazial nu se urmărește însușirea unei anumite meserii, obținerea unei calificări. Prin intermediul lucrărilor practice dorim să-i familiarizăm pe elevi cu actul muncii fizice, să le formăm deprinderi și obișnuințe de muncă, să le cultivăm dragostea și respectul pentru munca fizică, hotărîrea de a-și aduce întreaga lor contribuție pe măsura puterilor lor, la efortul general pe care îl depune întregul popor, pentru a face ca țara noastră să-și ocupe locul ce i se cuvine între popoarele lumii.

Lucrările consfăturilor cadrelor didactice, fără deosebire de grad de învățămînt sau specialitate, trebuie să însemne un pas înainte și sub aspectul îmbunătățirii activității educative. Școala noastră se bucură astăzi de un sorîșin și de o colaborare largă din partea părinților, organizațiilor de copii și tineret, presei, radioului, televiziunii, întreprinderilor economice, a întregului nostru popor. Important este ca fiecare colectiv de pedagogi să-și stabilească obiectivele educative și mijloacele de realizare a acestora, pornind de la condițiile specifice ale școlii și elevilor respectivi.

Să facem ca în noul an școlar, pe care îl pregătim, întreaga noastră activitate să fie dedicată ridicării nivelului procesului instructiv-educativ, să fie anul școlar al calității.

Folosesc acest prilej, ca să adresez întregului nostru corp didactic calde felicitări și urări de succese și satisfacții depline în munca de mare răspundere, de pregătire și educare a tineretului țării.

Manualele — una dintre bucuriile începutului de an școlar

ÎN ACEST NUMĂR

● **Recomandări și precizări de la Ministerul Educației și Învățămîntului privind programele de fizică pentru clasele VI — VIII, programele de matematică pentru clasele I — IV, folosirea manualelor de literatură română pentru clasele V — VIII (în paginile 2 și 14).**

● **Eficiența și perspectiva în predarea științelor sociale, de prof. univ. dr. Gh. P. Apostol (în pag. a 7-a).**

● **În dezbateri: Proiectul programei de limba română pentru clasele I — VIII (în pag. a 10-a).**

DE LA MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI ÎNVĂȚĂMINTULUI

Ședința Consiliului
pentru munca politico-educativă
și predarea științelor sociale

Luni, 3 septembrie a.c. a avut loc ședința Consiliului pentru munca politico-educativă și predarea științelor sociale al Ministerului Educației și Învățămîntului. Ședința a fost condusă de tovarășul Virgil Cazacu, prim-adjunct al ministrului educației și învățămîntului. Consiliul a dezbătut stadiul realizării sarcinilor trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, îmbunătățirea sistemului unitar de predare a științelor sociale prin perfecționarea planurilor de învățămînt și a programelor — cadru pentru predarea științelor sociale, la toate nivelele de învățămînt, în anul școlar 1974—1975; programul de măsuri privind munca politico-educativă în rîndul elevilor și studenților și perfecționarea activității de educație fizică și sport.

În vederea creșterii rolului instructiv-educativ al activității școlare și extrășcolare în rîndul elevilor și studenților, programul de măsuri prevede: perfecționarea metodelor de predare în vederea unei mai strînse legături a procesului de învățămînt cu cerințele vieții, realizarea unor lecții cu un bogat conținut formativ și educativ; perfecționarea predării științelor sociale, astfel încît toți elevii să-și însușească concepția materialist-dialectică despre lume și viață, să cunoască și să înțeleagă problemele fundamentale ale politicii partidului, ale fărîmirii societății socialiste multilateral dezvoltate; adaptarea cunoștințelor la cerințele specifice fiecărei categorii de școli, domeniului pentru care se pregătesc elevii; promovarea într-o măsură sporită, a metodelor active de muncă independentă a elevilor; sprijinirea copiilor rămași în urmă la învățătură; întărirea conlucrării dirigintelui cu organizațiile U.T.C. și de pionieri și coordonarea de către acesta a tuturor activităților educative inițiate la nivelul clasei, în scopul evitării paralelismului, a supraîncărcării elevilor. De asemenea, au fost dezbătute: Studiul cu privire la îmbunătățirea învățămîntului superior de educație fizică și sport; Studiul referitor la îmbunătățirea activității sportive de performanță a elevilor și studenților, Proiectul de instrucțiuni privind instituirea sistemului unitar de verificare și apreciere a pregătirii elevilor la educație fizică, precum și Sistemul de apreciere al activității profesorilor de educație fizică.

Organizarea claselor paralele I—X la școlile generale

În legătură cu organizarea claselor paralele I—X la școlile generale cu efective mari de elevi, facem următoarele precizări:

1. La școlile cu efective mari de elevi în același an de studiu, se organizează clase paralele, pe baza planului de școlarizare și rețea aprobate de Ministerul Educației și Învățămîntului. Clasele paralele funcționează, de regulă, cu efective între 30 și 40 elevi.

2. În funcție de numărul elevilor din același an de studiu, clasele paralele se pot constitui după cum urmează:

- a) 2 clase paralele, pentru efective între 41—80 elevi;
- b) 3 clase paralele, pentru efective între 81—120 elevi;
- c) 4 clase paralele, pentru efective între 121—160 elevi;
- d) 5 clase paralele, pentru efective între 161—200 elevi ș.a.m.d.

3. În orașe și în localitățile rurale cu populație școlară numeroasă se va urmări să se realizeze, pe cît posibil, în cadrul precizărilor de la pct. 2, efective medii (pe orăș, localitate) de 36 elevi.

4. Clasele paralele se constituie pe baza efectivelor de elevi existente la începutul anului școlar. În mod excepțional, în localitățile cu mișcări de populație, organizarea claselor paralele se poate face, în cazuri bine justificate și în timpul anului școlar, cu aprobarea inspectoratului școlar al județului (al municipiului București), la propunerea directorului școlii.

În cazurile în care la unele școli cu clase paralele efectivele de elevi se micșorează pe parcursul anului școlar, ajungînd sub limitele minime prevăzute la punctul 2, inspectoratul școlar județean poate aproba funcționarea claselor respective, cu efectivele existente, pînă la încheierea anului școlar.

Folosirea manualelor de literatură română pentru clasele V—VIII

Începînd cu anul școlar 1973/1974, se vor pune în circulație noi manuale de literatură română pentru clasele V—VIII ale școlii generale. Acțiunea de elaborare a noilor manuale face parte integrantă din programul de măsuri care privesc perfecționarea studiului limbii și literaturii române în învățămîntul general obligatoriu. Pentru început, a fost editat manualul clasei a V-a. El cuprinde două părți: lectura literară și compunerea.

Folosirea acestui manual impune cunoașterea de către profesori a obiectivelor studiului literaturii în școala generală și a concepției în care se realizează noile manuale.

I. Obiectivele studiului literaturii în școala generală

Obiectivele studiului literaturii în școala generală rezultă din însuși scopul predării limbii și literaturii române în învățămîntul general obligatoriu — însușirea limbii române literare actuale, formarea și dezvoltarea gustului literar, educația moral-cetățenească, patriotică a elevilor. Acest scop se realizează treptat, în funcție de sarcinile concrete ale fiecărei trepte de învățămînt. În treapta gimnazială a învățămîntului (clasele V—VIII), prin studiul literaturii, *elevii trebuie*: să învețe să citească corect, conștient, logic și expresiv; să manifeste interes pentru lectură și să dobîndească deprinderea de a citi singuri; să ajungă să stăpînească un vocabular cît mai dezvoltat, pe care să-l folosească în raport cu solicitările sociale și culturale; să-și comunice ideile, gândurile și sentimentele în mod corect din punct de vedere gramatical, ortografic și ortoepic, logic, coerent, clar și într-o formă aleasă; să reușească în cele din urmă, să înțeleagă singuri sensurile și semnificațiile principale ale unei opere literare citite, valoarea acesteia, să deosebească o carte bună de una mai puțin izbită, potrivit cu vîrsta și experiența lor de viață; să fie obișnuiți să supună operele literare propriei judecăți și sensibilități; să le compare, să-și argumenteze ideile, preferințele; să cunoască, prin intermediul literaturii, viața poporului nostru, lupta lui pentru libertate, dreptate socială, independență și progres social; să iubească patria socialistă, Partidul Comunist Român, tradițiile progresiste ale poporului nostru; să dobîndească însușirile morale și civice ale cetățeanului societății noastre socialiste și să militeze, prin viața și activitatea lor, pentru triumful ideilor socialismului, al colaborării și păcii între popoare.

II. Concepția în care se realizează noile manuale de literatură română pentru clasele V—VIII

1. În manuale sînt incluse opere literare sau fragmente din opere dintre cele mai valoroase, corespunzătoare vîrstei elevilor și obiectivelor propuse. Sînt introduse, pentru fiecare clasă, și 1—3 opere din literatura universală.

Precizări privind desconggestionarea conținutului programelor de fizică pentru clasele VI—VIII ale școlii generale

În scopul evitării supraîncărcării elevilor, la desconggestionarea conținutului programelor de fizică s-au avut în vedere: eliminarea repetărilor și a temelor greu accesibile, punerea în concordanță a programei cu conținutul celorlalte discipline.

În acest sens, se efectuează următoarele reduceri din programele în vigoare:

Clasa a VI-a: Noțiuni despre reprezentarea grafică a forțelor. Elasticitatea și plasticitatea corpurilor solide. Compresibilitatea gazelor. Măsurarea presiunii atmosferice cu ajutorul unei coloane de mercur. Legea lui Arhimede la gaze. Aplicații. Forțe centrifuge. Aplicații. Oscilațiile corpurilor sonore. Calitățile sunetului: Intensitatea și timbrul. Rezonanța sonoră. Forțe de interacțiune între molecule la solide,

2. Operele literare acoperă, pe ansamblul ciclului gimnazial, o arie tematică largă, genuri și specii diferite.

3. Între poezie și proză există o proporție corespunzătoare.

4. Clasa a VIII-a nu mai este o clasă de încheiere a școlii generale. Ca atare, nu se mai justifică studierea, în această clasă, după principiul cronologic, a unor opere din istoria literaturii române de la origini și pînă în prezent.

5. În clasele V—VIII se studiază și *noțiunile elementare de teorie literară*, în strînsă legătură cu operele literare cuprinse în manualele respective. Elevii nu trebuie să fie obligați să memoreze definiții. Ei trebuie să rețină elementele esențiale care definesc noțiunile de teorie literară.

ORIENTĂRI

6. În clasele V—VI nu se dau notițe biografice. Fundamental rămîne contactul elevilor cu opera literară. El este temelul formării și dezvoltării interesului pentru lectură, al dragostei pentru literatură. Notițe biografice cu caracter *informativ* se vor da numai în clasele VII—VIII.

7. Operele (textele) literare sînt însoțite, în general, de întrebări, exerciții și teme. S-a renunțat, în acest fel, la „îndrumările analitice” din vechile manuale.

8. Întrebările și exercițiile sînt un material de gîndire, un prilej de exercitare și de îmbogățire a vocabularului, a exprimării orale a elevilor, un mijloc de supunere a operei judecății, sensibilității și fanteziei elevilor. Ele stimulează efortul creator, inițiativa, dorința de a ști, de a înțelege și năzuința de autoperfecționare.

9. Întrebările și exercițiile nu trebuie să ducă la schematizarea discuției asupra textului literar, care trebuie să fie cît mai liberă. Ele reprezintă un ghid în abordarea multiplelor valențe ale operei.

10. Nu sînt obligatorii toate întrebările și exercițiile. Profesorul, cu pregătirea și experiența sa, este în măsură să decidă, să folosească manualul în mod creator și diferențiat, în funcție de posibilitățile și de nivelul clasei. El poate recurge la alte întrebări și exerciții, le poate da celor din manual o altă succesiune. În condițiile folosirii noilor manuale, spre deosebire de profesorul în organizarea, pregătirea și desfășurarea orelor de literatură.

11. Răspunsurile care se așteaptă de la elevi nu trebuie să se încadreze în anumite șabloane și scheme prestabilite. Profesorul trebuie să încurajeze gîndirea literară independentă exprimarea personală a elevilor, nuanțele de interpretare, de pătrundere a înțeleșurilor și valorii operei.

12. Întrebările și exercițiile constituie, de regulă, un material de lucru,

de reflecție, de activitate independentă în clasă.

13. Citirea textului literar trebuie repusă în drepturile ei. Școala are obligația să-i învețe pe elevi să citească corect, cursiv, cu dicțiune. Aceasta nu este o sarcină numai a ciclului primar, ci a întregului învățămînt general obligatoriu. O lectură de calitate este o premisă dintre cele mai importante a înțelegerii operei, a educației literare, a formării elevilor ca cititori de literatură. Operele mai întinse vor fi citite selectiv în clasă, dar lectura lor integrală este obligatorie pentru elevi.

14. La sfîrșitul învățămîntului general obligatoriu, elevii trebuie să știe pe dinafară un număr de poezii dintre cele mai frumoase din literatura română.

III. Compunerile
1. Pentru a veni în sprijinul elevilor și al profesorilor, manualul pentru clasa a V-a cuprinde o parte consacrată compunerilor. Ea este structurată pe următoarele tipuri de compuneri:

1. Planul simplu
2. Povestirea după plan
3. Povestirea pe o temă lată
4. Povestirea în amănunt a unei întâmplări
5. Descrieri
6. Compuneri libere
7. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
8. Corespondență și acte oficiale.

2. Obiectivele compunerilor în clasa a V-a.

Prin orele de compunere de la clasa a V-a, *elevii trebuie să învețe*: să scrie corect, logic, ordonat și îngrijit; să împartă textul literar în unități logice (fragmente); să desprindă ideile principale, să le formuleze corect și să expună conținutul unor opere (lucrări) după aceste idei; să producă cît mai liber înțeleșul operelor literare, dar și în mod concentrat, în rezumat; să alcătuiască compoziții libere, simple, la început rețute ca întîndere; să sistematizeze cunoștințele și să-și exprime organizat și clar propriile gînduri; să redacteze corespondență, acte oficiale și alte compoziții cu caracter special.

În cea mai mare parte, conținutul orelor de compunere la clasa a V-a se poate stabili pe baza materialului cuprins în manual — partea a II-a. Temele indicate în partea de lectură literară se realizează, în bună măsură, prin efectuarea acestor compuneri.

Operele (fragmente) literare sînt urmate, în general, de mai multe teme. Nu toate însă sînt obligatorii. Este datoria profesorului să indice tema (temele) în raport cu nivelul clasei, cu mediul social și cultural în care funcționează școala. Va avea grijă ca elevii să fie solicitați la un program rațional de studiu, de efectuare a temelor. Profesorul trebuie, dacă este necesar, să selecteze temele, să le adapteze, să le dozeze.

Manualul are un caracter experimental. Pe baza observațiilor și propunerilor profesorilor i se vor aduce îmbunătățirile necesare într-o ediție viitoare.

Precizări privind desconggestionarea conținutului programelor de fizică pentru clasele VI—VIII ale școlii generale

graful. Butelia de Leyda. Noțiuni despre fenomenul fotoelectric.

Simultan se elimină și demonstrațiile care se referă la temele școlare. Numărul de ore astfel economisit a fost afectat sporirii timpului necesar efectuării lucrărilor practice.

Ca urmare a acestor reduceri, bilanțul orelor, același pentru fiecare clasă, este următorul:

Ore de predare: 40 (aproximativ 63 la sută).

Ore de laborator: 10 (aproximativ 16 la sută).

Ore de recapitulare: 6.

Ore la dispoziția profesorului: 8.

TOTAL: 64 ore.

In pag. a 14-a, recomandări cu privire la reducerea programei de matematică la clasele I—IV.

Sarcini trasate de Plenara C.C. al P.C.R. din 18 — 19 iunie 1973

„Se va continua acțiunea de înființare a atelierelor în toate școlile, se va intensifica dotarea acestora și va fi organizată mai bine instruirea în ateliere-școală, ferme-școală, loturi experimentale, magazine-școală, șantiere-școală și altele“

(Din Hotărârea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățământului în Republica Socialistă România)

ATELIERUL-ȘCOALĂ

Interviu cu prof. MIHAIL DINU,

directorul Liceului nr. 1 din Roșiori de Vede, județul Teleorman

Red. : Care sînt, după opinia dv., temele care se vor găsi în dezbaterile profesorilor-maștri în cadrul consfăturilor consacrate deschiderii noului an școlar ; la care anume dintre aceste probleme dorec să capete răspuns ?

— Mai înainte, socot necesar un scurt tur de orizont. În liceul nostru funcționează un număr de 7 ateliere : electrotehnică, mecanică-lăcătușărie, mecanică-auto, țesut mecanic, țesut covoare, croitorie, broderie lenjerie, precum și un cerc de cinefoto. Toate au un spațiu corespunzător și sînt amplasate în incinta liceului sau în anexele sale. Fondurile necesare dotării au fost procurate în parte de la buget (în jur de 30 000 lei), iar restul, adică, de fapt, cea mai mare parte, provine din realizările elevilor obținute în instruirea practică-productivă, la practica în agricultură (practica de toamnă și munca patriotică), la muncă pe șantiere de construcție, din contribuția părinților. La aceasta nu putem să nu adăugăm sprijinul întreprinderilor patronatoare : „Textila“-Teleorman, care ne-a pus la dispoziție războaie de țesut și un strung, Cooperativa „Progresul“, care a dotat atelierul de profil cu războaie de țesut covoare, UMAIA, care ne asigură materia primă și unele scule. În acest fel, putem afirma că atelierul liceului nostru are o dotare apropiată de baremurile cerute.

În ce privește asistența tehnică, următoarea situație vorbește de la sine : toți maștrii-instructori au studii corespunzătoare (liceu industrial, școli medii tehnice ori școli de maștri).

Dar să revin la chestiunea formulată în întrebare. Cel mai mult resimt profesorii-maștri nevoia unei informări și documentări tehnice și științifice legate de profesia lor și îndeosebi de aspectele didactice ale meseriei : metodologia desfășurării orelor de atelier ; organizarea și dotarea ; cunoștințele de specialitate. Firește, asemenea chestiuni sînt dezbătute și în cadrul comisiei metodice a maștrilor-instructori care își desfășoară activitatea la nivelul școlii. Sînt convins că teme cum ar fi evaluarea științifică a unor noțiuni de economie politică : preț de cost, manoperă etc., deși dezbătute și în cadrul comisiei metodice din școală, se vor afla în atenția participanților la consfătuiri. De asemenea, problema covelării activităților diferitelor ateliere — nici ea nu este nouă pentru maștrii-instructori — va constitui și ea obiectivul unor ample discuții. Revin și precizez că, deși în cadrul dezbaterilor din comisia metodică a figurat și tema „atelierul-școală și semnificația lui în procesul de formare a unor deprinderi de muncă independentă a elevilor pentru facilitarea integrării lor în procesul de producție“, ea nu poate totuși lipsi de pe agenda apropiații consfătuiri. Maistrul-instructor simte nevoia să cunoască integral, la nivelul tehnicii și științei contemporane, modul cum se pun și se rezolvă probleme de organizare a muncii în întreprindere, precum și procesele tehnologice înseși, în funcție de profilul atelierului-școală pe care îl conduce.

Red. : Care sînt punctele de asemănare și care sînt deosebirile dintre atelierul uzinal și atelierul-școală, avînd în vedere, bineînțeles, finalitățile lor ?

— Este, în primul rînd, o deosebire între scopurile pe care și le propun, între sarcinile pe care le au. Atelierele din întreprinderi primesc cu precădere oameni deja formați profesional, deși nu este exclusă și aici existența unor oameni în curs de calificare. Atelierul-școală are cu totul altă sarcină. El urmărește realizarea altor scopuri : cunoașterea de către elevi a specificului unor profesii, pe care urmează să le exercite la încheierea școlii (după parcurgerea unei alte etape de formare profesională), facilitarea formării unor deprinderi de muncă (minuirea sculelor și aparatelor din dotarea atelierelor); executarea anumitor operații, în funcție de procesul tehnologic.

Pentru atelierul-școală o sarcină de primă importanță este estimarea valorică a muncii elevului în scopul creării de pe acum a conștiinței utilității muncii sale, al dobîndirii satisfacției îndeplinirii obligațiilor ce-i revin din planul de activitate al colectivului în care este integrat.

Red. : Cum asigurați, în continuare, pregătirea psihopedagogică a maștrilor-instructori ai liceului pe care îl conduceți (în principal pentru a-i ajuta să cunoască temeinic cerințele didactice ale orei de instruire practico-productivă) ? Ce alte modalități de perfecționare ați organizat ?

— Există o preocupare permanentă la nivelul conducerii școlii, anume aceea de a insufla fiecărui membru al corpului didactic, deci și maștrilor instructori necesitatea lăuntrică de a se perfecționa prin studiu individual. De aici, numărul mare de abonamente la reviste de specialitate sau la reviste de specific școlar, prin intermediul cărora profesorii-maștri iau cunoștință de experiențele pozitive din alte unități de învățămînt. Tot la acest capitol, putem aminti și intensificarea activităților de informare și documentare a maștrilor în cadrul comisiei metodice de specialitate. Au loc schimburi de experiență sau se comunică sub formă de sinteză noutățile din literatura tehnică de specialitate. În cadrul acestor dezbateri locul central îl ocupă, în mod firesc, aspectele metodologice. Folosim, de asemenea, și alte forme, cum sînt : efectuarea unor lucrări de atelier pe „viu“, lecții deschise ; informări legate de viața întreprinderilor patronatoare.

Pentru cunoașterea temeinică a proceselor tehnologice de specialitate, prin inspectoratul școlar, am programat integrarea în producție a maștrilor-instructori pe timp de două săptămîni înainte de începerea anului școlar.

La nivelul orașului funcționează un cerc metodic condus de directorul școlii de mecanizarea agriculturii, în care cerc se discută probleme de strictă specialitate (pe profil de atelier).

Rezultatele obținute de elevii noștri în instruirea practico-productivă, îndeosebi faptul că elevii din anii III—IV vor trece să lucreze direct în secțiile întreprinderilor patronatoare constituie, după părerea mea, o dovadă a competenței profesionale a maștrilor-instructori ai liceului nostru, ca și a seriozității cu care își îndeplinesc sarcinile educative încredințate.

I. ȚENESCU

FERMA-ȘCOALĂ

Interviu cu prof. CONSTANTIN NIȚOI,

director coordonator, Școala generală nr. 1 din comuna

Dobrotești, județul Teleorman

Red. : Care sînt, tovarășe director, problemele care vă preocupă acum în pragul deschiderii noului an școlar, în colectivul de profesori răspunzători de activitatea practică-productivă din școala dumneavoastră ?

Prof. C. Nițoi : În calitate de conducător al activităților practice agricole ce se desfășoară pe terenul lotului școlar, am în vedere, ca în fiecare an, înainte de începerea cursurilor, în cadrul colectivului de științe naturale, format din 5 profesori de specialitate, ședința de analiză critică a activității tehnico-productive desfășurate anul trecut. Vom pune în discuție greutățile întâmpinate din cauze obiective : productivitatea solurilor cultivate, bolile și dăunătorii (asupra acestor probleme se va face și un studiu pe teren, împreună cu elevii), și subiective : neconcordanța între planificarea prașiei de către noi și S.M.A. la efectiv de mașini, astă vară, opoziția unor părinți la convocarea copiilor. Vor fi, desigur, teme propuse de profesori ; noi ne vom opri numai la cele mai interesante.

La indicațiile inspectoratului școlar, am generalizat acordul global în sectorul legumicol și zootehnic, prin organizarea unor miniferme, care vor avea schema de încadrare a sectorului respectiv. Aceasta, de la 15 septembrie. În cadrul practicii productive, cu durata de 2 săptămîni, vom participa direct la recoltare pe terenurile C.A.P. ale comunei.

Red. : Cum se poate asigura, în cadrul practicii agricole, această întretăiere a elevului : dobîndirea unor cunoștințe de agricultură cu caracter aplicativ ; însușirea operațiilor și tehnicilor agricole ; realizarea unor cunoștințe de organizare eficientă — în sensul rentabilității — a producției agricole ?

Prof. C. Nițoi : Vă răspund bazîndu-mă pe experiența de lucru de pînă acum, singura care îndreptățește un răspuns. Pentru a căpăta cunoștințe temeinice în agricultură, noi am observat că e foarte bine ca profesorul conducător de practică agricolă să aibă o bună pregătire în specialitatea sa, să fie pasionat și competent în a dirija activitatea elevilor. Aceasta e o primă condiție. A doua o vîd în necesitatea ca și copilul din școala generală să fie atras spre ramurile agricole de activitate sau să se producă o asemenea atragere, dar neforțată, voluntară. Fiînd pus în situații de muncă independentă, creatoare, să-și vadă singur rezultatele obținute, să aprecieze singur eficiența muncii sale. O a treia condiție — primordială, dealtfel, e aceea ca pe lângă școală să existe neapărat un teren experimental. A face teorie fără practică, în gol, nu are nici o valoare. Combaterea dăunătorilor nu se poate face teoretic. Profesorul trebuie să participe la acțiuni. În facultate, studenții — viitori profesori, execută lucrări de teren, de laborator. Pe lotul școlar, profesorul trebuie să stea lângă elevi, să le risipească nedumeririle, să-i pună în situații de natură să-și facă să gîndească, să descopere singuri adevărul.

Orele de agricultură teoretice și practice și cele de activitate practică de la clasele a VII-a și a VIII-a, sînt suficiente, prin suplimentarea lor de către Ministerul Educației și Învățămîntului, ca și practica de o zi pe săptămîină de la clasele a IX-a. Din punct de vedere al rentabilității producției, copiii sînt instruiți din momentul în care li se încredințează funcțiile — onorifice pentru ei, — de președinți, ingineri șefi, contabili în minifermă. Din acest moment mîndria lor copilărească e atît de mare, într-atît îi stimulează aceste funcții, încît își formează automat, spontan conștiința responsabilității. Pot să vă relatez că elevii noștri au instituit chiar o comisie de judecată, în cazul sustragerii unor fructe din livada școlii. Nu putem să nu evidențiem efectul educativ al acestei acțiuni, dezvoltarea dragostei și a respectului pentru muncă și colectiv. Bineînțeles că pentru inițierea copiilor în munca de organizare am invitat la început pe președintele C.A.P., pe directorul S.M.A., pe inginerul șef. La această întîlnire li s-a vorbit elevilor despre istoricul, veniturile și sectoarele cooperativei, li s-a explicat ce este o omidă păroasă etc. Apoi, au vizitat laboratorul de avertizare și control (din zona Roșiori). Copiii, dealtfel, cunosc cooperativa și prin părinții lor. Unii absolvenți ai noștri sînt acum elevi la Liceul agricol Fundulea sau la Școala de mecanizatori agricoli, ei au știut că vor lucra în agricultură, le plăce aceasta, vor avea legături în continuare cu practica agricolă.

Red. : Care sînt perspectivele organizării practicii agricole în acest an de învățămînt în școala dumneavoastră ?

Prof. C. Nițoi : Perspectivele sînt următoarele : 1) mărirea suprafeței de practică, raportată la numărul de elevi, care este în creștere, datorită exploziei demografice ; 2) extinderea procedurilor moderne : chimizarea, irigarea, folosirea soiurilor precoce, care duc la o productivitate mai mare ; 3) un schimb de experiență cu specialiștii (ingineri agricoli, horticultori) care să ne dea indicații, la o masă rotundă, în probleme în care nu sîntem suficient de documentați. E necesar să formăm absolventul din mediul rural și în sensul gospodăririi propriului său spațiu locativ. În felul acesta se realizează o economie de teren agricol și un venit substanțial cetățeanului. Importante sînt pasiunea și dăruirea profesorilor și elevilor, ca și discuțiile lămuritoare ale directorului cu colectivul de profesori tineri, dornici de afirmare.

D. VOICULESCU

Cind vorbim de descongestionarea programei și a manualelor, ne gândim în același timp la patru mari surse ale supraîncărcării: volumul materiei prevăzute de programă, modul de realizare a obiectivelor educaționale, metodele de predare folosite de profesori și ignorarea particularităților clasei. Dacă programa elimină cunoștințe nesemnificative, dacă obiectivele educației sunt integral realizate în condițiile reducerii programei și manualelor, dacă metodele de predare se perfecționează, iar nivelul clasei interesează permanent pe profesor, se poate vorbi cu adevărat de o raționalizare a timpului de învățare al elevilor. În pagina de față, citiva colegi ne vorbesc despre cele ce consideră că ar fi de îndeplinit pentru justa planificare și parcurgerea materiei în condițiile descongestionării programelor și manualelor.

Transferul cunoștințelor

Programa de biologie tratează foarte sistematic problemele esențiale ale acestei discipline, fără a insista asupra unor lucruri mărunte sau cunoscute de către elevi încă din școala generală. Aceasta nu înseamnă însă că programa actuală ar fi foarte ușoară: ea va trebui să fie examinată cu atenție de către profesori, pentru că necesită totuși un efort mare din partea elevilor pentru a fi însușită (Materialul existent este destul de mult).

Pentru a evita supraîncărcarea elevilor și, implicit, a reduce eforturile de ordin intelectual și fizic, nepierzându-se nici un moment din atenția ideea directoare a finalității studiului acestei discipline — însușirea cit. mai temeinică a cunoștințelor prevăzute de programă, catedra noastră și-a propus ca în centrul activității didactice să așeze experiențele demonstrative și lucrările efectuate de elevi în laborator. În acest fel, se realizează una din cerințele învățământului modern. Pentru predarea obiectului anatomia — unde există un material foarte mare și dificil de prezentat — am inițiat o colaborare strinsă între catedra de biologie și unele întreprinderi de profil din localitate, cum ar fi Întreprinderea de industria cărnii. Aceasta, prin abator, a luat cunoștință de tematica și graficul orelor de laborator și ne pune la dispoziție întreg materialul necesar pentru lucrări. Tot în scopul realizării unui învățământ activ, ne-am propus ca un procent de 80 la sută din totalul orelor afectate predării să se obțină prin proiecții (diafilme, diapo-

zitive, filme școlare). Pe baza unui grafic săptămânal, într-o sală special amenajată — sala de proiecții — se țin toate lecțiile de la toate disciplinele și toate clasele care necesită folosirea unor astfel de mijloace în predare. De asemenea, prin confecționarea de către elevi de scheme și grafice, de modele mute, pe care le integram în predare, urmărim realizarea unui învățământ modern. Firește, o asemenea activitate presupune o foarte mare atenție și concentrare din partea profesorului, precum și o îndrumare permanentă, profesorul fiind solicitat tot timpul orei. În scopul trezirii interesului pentru disciplinele biologice și al stimulării muncii de cercetare, am antrenat elevii și la confecționarea altor materiale didactice, cum ar fi tablouri comparative. Urmărim ca în cadrul disciplinelor de științe ale naturii să realizăm și o cit mai eficientă educație igienico-sanitară a elevilor, pornind de la lucrurile cele mai simple și cu frecvența cea mai mare în viața de zi cu zi: păstrarea curată a laboratorului și a instrumentelor, minuțioasă cu atenție a aparatului, cunoașterea unor reguli și norme de întreținerea substanțelor necesare experiențelor etc.

Având în vedere specificul zonei, căutăm ca prin toate lecțiile pe care le predăm să obținem o cit mai strinsă corelare între cunoștințele biologice și agricultură. Caracterul practic-aplicativ al biologiei îl demonstrăm în-

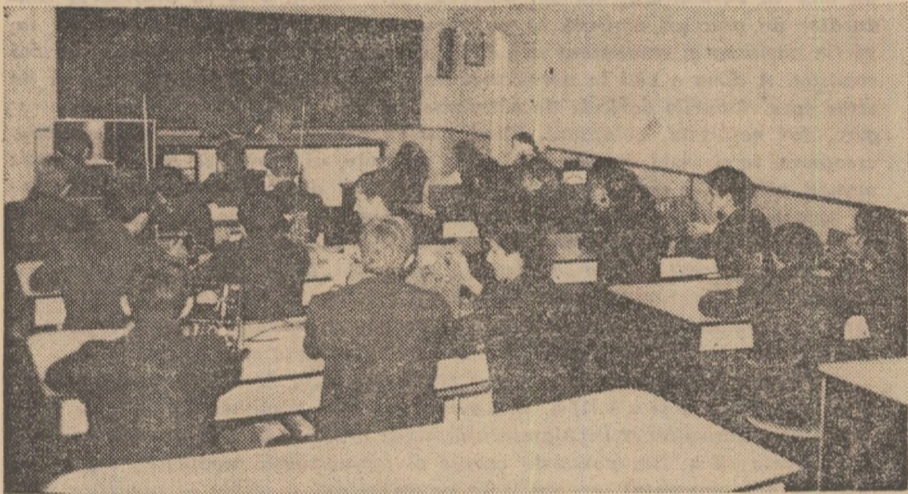
deosebi în practica continuă, determinându-i pe elevi să facă diferite comparații între ferme, tarlale sau sole, sub raportul rezultatelor obținute. De aici, de la rezultate, refacem drumul invers, arătându-le în mod convingător că acestea sînt urmarea firească a aplicării riguroase (sau, dimpotrivă, a nerespectării acestor norme) a regulilor agrozootehnice, la timp și în bune condiții. Pornim de la faptele cele mai concrete, cum ar fi o recoltă de porumb. Pe baza observațiilor proprii ale elevilor, îi facem să înțeleagă singuri că recolta respectivă este în funcție de citiva indicatori: aplicarea de îngrășăminte în condiții concrete și în raport de natura solului, efectuarea în ritmul necesar a lucrărilor de întreținere a culturii etc. Ne străduim ca prin aceste exemple să stimulăm interesul real pentru muncă, pentru un efort susținut, dublat de o serioasă pregătire profesională de specialitate. Folosim frecvent, în același scop al întăririi legăturii dintre cunoștințele teoretice de la disciplinele biologice și cele practice de agricultură și zootehnie, și alte modalități, cum ar fi vizite documentare la fermele I.A.S. sau C.A.P., cu care prilej elevii își consolidează cunoștințele din domeniul creșterii animalelor, al selecționării și ameliorării raselor de animale, al patologiei animalelor, ca și din domeniul dăunătorilor și bolilor plantelor.

Prin tot ceea ce întreprindem în cadrul orelor de biologie realizăm — și nu în ultimul rînd — un alt obiectiv important al învățământului: educația civică a elevilor. Le demonstrăm pe viu că științele naturii reprezintă un cîmp de activitate la fel de interesant ca și acela din industrie sau dintr-un institut de cercetare, că lumea aceasta a științelor naturii oferă celui care este pasionat și perseverent în muncă infinite satisfacții morale și intelectuale. Prin aceasta, în mod implicit, întărim în conștiința elevilor noștri acele elemente de ordin afectiv și logic care îi pot lega mai mult de locul unde s-au născut, le dezvoltăm o perspectivă nebanuită de ei pînă atunci și astfel îi determinăm să se stabilizeze în localitatea și județul de origine.

Prof. MIHAI GHEORGHE
Liceul nr. 1 Alexandria

Experiențe de laborator la Centrul școlar chimie din Ploiești.

Lecție de fizică la Liceul nr. 3 din Baia-Mare

Esențializare

Recomandările referitoare la aplicarea programelor școlare de matematică pentru clasele V—VIII cu scopul evitării supraîncărcării elevilor ar putea să fie continuate și pentru clasele liceale. Există și aici tendințe — susținute de programe — de a se preda cunoștințe care nu folosesc nici elevilor, nici continuității procesului de învățământ, îngreunînd asimilarea logică, rațională a matematicii necesare unui absolvent de liceu; tendințe de a se insista timp îndelungat asupra unor exerciții care se rezolvă prin aceeași metodă, în detrimentul însușirii temeinice a unor noțiuni mai greu de înțeles. De pildă, se predă aproape un trimestru funcția de gradul II, la anul II, deși este suficient un interval mult mai scurt. În plus, în anul III s-ar putea relua studiul ei în cadrul calculului diferențial, fiind tratată ca un caz particular de funcție.

Cred că o parte din orele rezervate funcției de gradul II, despre care am amintit, sau altor subcapitole asupra cărora se insistă, inutil, la fel de mult ar putea fi întrebuințate — în conformitate cu scopul urmărit, evitarea supraîncărcării — pentru consolidarea cunoștințelor teoretice, aplicarea lor practică, crearea posibilităților elevului de a lucra singur, de a găsi soluții originale. În acest sens, la teze sau în timpul orelor să dăm elevilor probleme care se rezolvă prin mai multe căi. De asemenea, în aceste ore se pot preda anumite noțiuni de informatică, de pildă, dacă ne gândim că o parte din absolvenții noștri se vor angaja — ca și pînă acum — ca muncitori la centrul de calcul.

Anul trecut am predat la anul III, anul acesta voi preda la anul IV. Programele pentru acești ani de studii mi se par destul de lejere. S-au scos unele elemente de geometrie analitică, lucru

bine gândit ținînd seama de faptul că trebuie să dăm prioritate cunoștințelor necesare.

Aș dori să abordez și problema supraîncărcării elevilor prin cercurile de specialitate. Membrii activi ai cercului de matematică nu se plîng de suprasolicitare. Dimpotrivă, cer suplimentarea cunoștințelor predate în clasă, pentru a putea face față exigențelor olimpiadelor. Fiindcă, într-adevăr, există un decalaj serios între ceea ce cuprinde programa și ceea ce se cere la aceste concursuri.

Mai persistă și un alt aspect al supraîncărcării elevilor, determinat de pregătirea pentru concursurile de admitere în învățământul superior. Cerințele la acestea depășesc cu mult pe cele ale programei.

În ceea ce privește clasele V—VIII, reducerea este binevenită, atât la algebra cit și la geometrie, fiind în favoarea unei predări raționale, a transmiterii unor cunoștințe utile. Poate că, în viitor — avînd în vedere și modul în care se generalizează învățământul de 10 ani —, geometria plană și geometria în spațiu s-ar putea preda pînă în clasa a X-a, respectiv anul III, pentru a asigura o continuitate. În acest fel și legătura cu practica ar câștiga în eficiență.

Am putea fi mai mult sprijiniți prin publicarea unor culegeri de probleme cu conținut aplicativ, politehnic dacă vreți. Manualele sînt destul de nesatisfăcătoare din acest punct de vedere (lipsește mai ales probleme care stabilesc legături firești între matematică, fizică și chimie). În liceul nostru, de altfel, fiecare profesor are propria sa culegere de probleme, pe fișe.

Prof. MIHAI RĂILEANU
Liceul nr. 2, Ploiești

Exersare orală a limbii

La obiectul limba rusă putem evita supraîncărcarea la clasa a IX-a, deoarece manualele, reprezentînd o trecere de la o etapă inferioară la una superioară, oferă un număr de exerciții suficient de mare, în patru ore pe săptămînă, pentru formarea deprinderilor automatizate de vorbire. Acest scop trebuie, deci, să stea în atenția profesorului de limba rusă: consolidarea cunoștințelor de gramatică și însușirea unui vocabular activ esențial, a fondului principal lexical, schelet necesar pentru clasele următoare. Lecțiile în afara clasei, din manualul de clasa a IX-a, ar putea fi exersate cu multă eficiență în momentul recapitulărilor obișnuite și finale, în care s-ar integra, sau chiar în clasele următoare.

În clasele superioare (cînd începe abordarea literaturii), folosind și laboratorul fonic, revistele în limba rusă pentru copii, discurile și diapozitivele, diafilmele privind viața scriitorilor, e mai bine — cred — să se pretindă elevilor teme vorbite, în locul temelor scrise. Discuțiile libere în limba rusă, pe baza unor lecturi făcute chiar în limba română, oferă aria de cunoaș-

tere necesară a literaturii, atunci cînd manualele o oferă prea puțin. Deschizîndu-se, în primul rînd, dragostea pentru limbă, elevii pot gusta individual variantele stilistice ale operelor scriitorilor, prin lectura în afara clasei. Cînd vorbim de nivelul clasei, nu trebuie să se uite că elevii slabi sînt cel dintîi pasibili de supraîncărcare a propriei lor munci, dacă sînt lăsați pînă în ultima clipă fără îndrumare (golurile de cunoștințe se adună). O anomalie continuă însă să rămînă diferența între numărul mare de ore pe săptămînă (3) acordat claselor terminale de la secția reală, față de comprimarea manualului, — aceasta în comparație cu numărul mai mic de ore (2) acordat claselor de umaniști, față de bogăția analitică a textelor de literatură studiate la grupele de avansați. De aceea, elevii de la secția reală fac față mult mai ușor programei, iar cei de la uman mult mai greu, deși acestora le e indispensabil studiul limbii ca materie obligatorie la bacalaureat.

Prof. MARGARETA APOSTOLESU
Liceul nr. 2, Alexandria

Diferențiere pe grupe de vîrstă

Antrenarea copiilor în acțiuni gradate, în limitele posibilităților lor • Ceva despre principiul „pașilor mici” • Ce concurează la formarea dragostei de muncă? • Importanța colaborării dintre grădiniță și școală

Dind un înțeles mai profund concepțului de modernizare a învățămîntului, raportîndu-l la învățămîntul preșcolar, se impune, mai mult ca oricînd, întărirea prin toate mijloacele a caracterului său formativ prin respectarea unor cerințe.

Una dintre aceste cerințe o constituie luarea în considerare a multiplelor aspecte de vîrstă și individuale. Dacă avem în vedere scopul final, de a pregăti copilul pentru școală, trecerea cu ușurință peste unele diferențieri de vîrstă, peste etapele de dezvoltare, insistîndu-se asupra unui volum de cunoștințe și deprinderi care depășesc posibilitățile copilului, sau sînt insuficiente, nu poate duce niciodată la rezultatele dorite.

Programa școlară prezintă educatoarelor un volum de cunoștințe și deprinderi diferențiate pentru cele trei grupe de vîrstă, cu îndrumări precise și folosite activității de zi cu zi. Dar sarcinile educatoarelor nu se opresc aici. Nu se pot transmite cunoștințe fără a se raporta la nivelul de dezvoltare al grupei, la cunoștințele asimilate anterior, la unele deprinderi formate și la perspectivele unor noi asimilări, evaluînd baza posibilităților psihointelectuale ale copiilor.

Totodată se va avea în vedere faptul că succesul activităților nu va fi cel scontat, dacă acestea se vor încadra în niște șabloane, fără o contribuție creatoare, o varietate a metodelor și procedeele, necesare creării interesului din partea copiilor și ușurării procesului de asimilare.

Necesitatea cuprinderii în grădiniță a copiilor de 5—6 ani vizează un aspect important, acela al posibilității de a se exercita în mod egal influențele instructiv-educative asupra tuturor copiilor, pentru ca școala să-i găsească pe toți la un nivel maxim de dezvoltare a interesului și receptivității lor la învățatură.

Antrenarea copiilor în acțiuni gradate, încadrîndu-i în permanentă în limitele posibilităților lor, folosînd proporții de antrenare, prezentarea unor situații noi așa-zise probleme, pentru a le dezvolta gîndirea, capacitatea de a cerceta și dirija acțiunile în scopuri folositoare, sînt numai cîteva aspecte de ordin formativ care vor prinde viață prin siguranța și dragostea de muncă a educatoarelor.

Diferențierea sarcinilor educative pe grupe este cerută de o dezvoltare continuă și complexă a copiilor, necesitănd o permanentă raportare și selecție, o permanentă verificare a ceea ce s-a îndeplinit și a ceea ce se poate îndeplini.

Să ne referim, de exemplu, la unele sarcini concrete, privind cîteva aspecte de formare a dragostei de muncă și învățatură, de formare a unor deprinderi de conduită, a unor deprinderi de viață școlară.

Pentru formarea dragostei de muncă și învățatură, un ajutor neprețuit îl oferă contactul cu realitatea obiectivă prin acțiuni, sarcina imediată fiind aceea de a familiariza copilul cu realitatea înconjurătoare — apoi, extinderea sferei de cunoștințe gradat, cu aspecte din ce în ce mai complexe.

La contactul cu grădinița, copilul de 3—4 ani are în viziunea sa imagini mai mult sau mai puțin confuze despre obiectele din jur, datorită pe de o parte capacităților sale anatomo-fiziologice și pe de alta, gradului de formare, datorat influențelor educative organizate sau neorganizate. Înlăturarea unor lacune și conturarea unor imagini clare și trainice depînd de felul cum educatoarea rezolvă dirijarea sistematică, orientativă, a observației copilului.

Dragostea de muncă a copilului se formează în multe situații, îndreptîndu-i-se atenția spre utilitatea acțiunilor sale, bineînțeles avînd ca tovarăș jocul cu introducerea treptată a elementelor de învățare.

În orice acțiune întreprinsă, copilului i se cere o anumită conduită, o respectare a unor cerințe față de sine și față de cei din jur. Antrenarea copilului în acțiune implică necesitatea de a for-

mula aceste cerințe conform unor posibilități reale, insistîndu-se asupra scopului în sine.

Fără o raportare precisă la personalitatea în dezvoltare a copilului, s-ar săvîrși greșeli, greu de înlăturat în perioada de mai tîrziu.

În centrul atenției educatoarelor vor sta, desigur, acele deprinderi care trebuie să se formeze în vederea pregătirii pentru școală a copiilor, capacitatea lor de concentrare și de gîndire, de respectare a normelor unui colectiv organizat, chiar în activități independente. În acest sens, se propune o mai strînsă colaborare a grădiniței cu școala, o mai deplină concordanță între cele două programe.

Acum, cînd atenția se îndreaptă către acești copii, mai mult ca oricînd,

„Studiu” la Grădinița nr. 1 din Pucioasa, jud. Dimbovița

cînd se creează noi și noi condiții pentru îngrijirea, ocrotirea și pregătirea lor pentru viața de mîine, așteptăm ca educatoarele, conștiente de înalta lor misiune, să răspundă, cu elan și priecpere, grijii deosebite și încrederii acordate.

În numele educatoarelor din județul

Prahova, afirm strădania de a face să prindă viață prin efort sportiv, hotărîrile adoptate de plenară și de cei se asigură o educație și instrucție optime copilului de azi, cetățeanului de mîine.

Insp. LUCIA NEAGU
Inspectoratul școlar județean Prahova

Cerințe profesionale

Prin noua programă, în desfășurarea activităților obligatorii la cele trei grupe de copii, educatoarea realizează transmiterea cunoștințelor, formarea deprinderilor de ordine, autoservire și comportare civilizată, formarea și dezvoltarea bazei senzoriale, prin materialul didactic pus la dispoziția copiilor în diferite scopuri și tipuri de activități, dezvoltarea spiritului de observație, formarea reprezentărilor matematice, formarea cîmpului vizual, în vederea consolidării deprinderii elementelor simple de scriere de mai tîrziu, corectarea defectelor de pronunție, punerea copiilor în situații problematice noi.

Programa pentru fiecare educatoare din grădiniță, fiind un act normativ, oglîndînt întregul proces de învățămînt în munca cu cei mici, trebuie să fie binecunoscută. În acest scop, este necesar să se asigure această programă pentru fiecare educatoare, să fie posibilă procurarea ei chiar din librăriile unde se găsește manuale școlare. Programă trebuie s-o înțelegem, s-o interpretăm și apoi s-o aplicăm ca atare. Dacă acest document rămîne sub cheie, în unitate, nu putem îndeplini cu succes această cerință. Cunoașterea programei clasei I și a grădiniței de copii e mai ales necesară și obligatorie pentru educatoarele care vor lucra la grupele mari, grupele pregătitoare pentru școală. La fel de utilă e cunoașterea pregătirii preșcolarelor de către învățătorii claselor I. Un neajuns constatînd din practică e acela că numeroase activități obligatorii prevăzute în programa învățămîntului preșcolar nu au continuitate cu tematica programei clasei I. Să nu mai întîlnim în programa învățămîntului preșcolar recomandări de activități obligatorii ale căror sarcini și scopuri nu au nici o tangență cu programa clasei I, cum ar fi: pictură, reprezentări matematice etc. Continuuîndu-se munca din grădiniță de către școală, într-o mai strînsă colaborare, în consfățuirii de lucru pe sectoare, s-ar dezbate și s-ar lămuri astfel numeroase probleme noi ce se ridică în munca atît a educatoarelor, dar mai ales a învățătorilor claselor I. Ar fi foarte bine dacă s-ar preciza în ambele programe scopuri și tematici care pot suda pe viitor munca din grădiniță și școală.

Acum, cîteva inconveniente practice, care țin de dotarea grădinițelor. Jocul ARCO, recomandat de programă pentru grupele mici și mijlocie, se găsește în magazine în cantități insuficiente, iar jocul „Constructorul pionier” recomandat de aceeași programă pentru activitățile de construcție la grupa mare, nu se găsește deloc.

În activitatea practică apelăm adeseori și la anexele programei din 1963, acestea fiind mai ușoare ca mînuire și orientare. Ultima programă ne trimite adeseori la consultarea anexelor anului 1963 și chiar la una din cele mai bune lucrări care a apărut în învăț-

mintul preșcolar din ultimii 20 de ani, „Cartea educatoarei”. Această situație ridică mari greutăți în activitatea practică de zi cu zi. Propun reeditarea anexelor programei din 1963 în noua programă, în cît mai mare tiraj.

O altă greutate de care se lovesc educatoarele în desfășurarea programului este și aceea a inexistenței tablourilor editate în anii trecuți pentru desfășurarea activităților obligatorii (lecțiilor) de Cunoaștere a mediului înconjurător și dezvoltare a vorbirii, în două-trei exemplare, pentru fiecare temă indicată de programă.

De ce nu există în librării mai multe imprimate cu jocuri confecționate din material plastic, legate de compararea

- Educatoarea — un psihopedagog în acțiune
- Jucăria — o condiție, nu un auxiliar
- Ce fel de jucării?

și clasificarea obiectelor, ordonate în creștere și descreștere? Pentru jocurile de construcție ar fi bine să existe scheme de construcție sub formă de albume cu temă populară. Să fie posibilă procurarea lor în cantități suficiente de către toate unitățile preșcolare, iar întreprinderea „Didactica” să țină o mai strînsă colaborare, prin sondaje, cu grădinițele, asigurîndu-le din vreme cu material didactic corespunzător, calitativ și cantitativ, filme didactice care să oglindească diferite aspecte de muncă.

În comerțul de stat nu se găsește în cantități suficiente truse necesare în desfășurarea unor activități ca: „Micuța croitoreasă”; „Micul frizer”; „De-a doctorița”; „Micuța bucătăreasă”; „De-a aviatorul”; „De-a milițianul”; „De-a cofetarul”.

Materialul didactic înviorază procesul de predare, sistematizează activitatea copiilor, ajută la memorarea temeinică a cunoștințelor dobîndite — mai ales atunci cînd există în cantitate suficientă și nu constituie sursa unor accidente, iar materialul din care se confecționează rezistă la dezinfecție și spălare.

Forma și mărimea lui trebuie să fie astfel alese încît să nu incomodeze copiii.

La grupa de 3—4 ani, materialul didactic ocupă același loc important, fiind însă mai variat și mai complex.

La grupa mare — 5—6 ani, grupă pregătitoare pentru școală — materialul cedează tot mai mult problemelor orale pe care le ridică „jocul didactic”.

Micile unelte agricole pentru preșcolari ar putea fi confecționate în atelierele școlare. Pionierii și școlarii, ac-

putea să-și, îndrepte privirea către cei mai mici colegi ai lor, preșcolarii, confecționîndu-le machete cu teme din povești în mărimi naturale, din resturi de placaj. Aceste realizări vor fi primite cu imensă bucurie în lumea copiilor din grădinițe. În viitorul cel mai apropiat dorim să existe în grădinițe jucării cu un grad mare de mecanizare ca: tractor, mașina mică, motocicletă, avion etc.

Sînt prea puține povești pentru copiii preșcolari — ca să nu mai vorbim de piese — povești ai căror eroi să fie muncitori, țărani, intelectuali, în care să fie redată procesele de prelucrare a metalelor în uzine, diversele materiale cu care lucrează muncitorul. Așa înțelege copilul preșcolar procesul de transformare înnoitoare a societății noastre multilateral dezvoltate. Și am dori ca piesele pentru copii să aibă cît mai multe personaje, să fie dedicate, într-o culegere, în exclusivitate grădinițelor.

În predarea unei limbi străine de circulație internațională, foarte binevenită, aș propune să se înceapă predarea lecțiilor cu tematici care să aibă un caracter cît mai concret, legat de lumea și preocupările copilului în cadrul jocului său. De exemplu: „Imbrăcămintea păpușii”; „Dormitorul păpușii”; „Sufrageria păpușii”; „Bucătăria păpușii”.

Întregul sistem de muncă al grădiniței conține elemente de care depinde în esență pregătirea copilului pentru școală.

Educatoare IRINA TABAN
Grădinița nr. 193, București

Pentru grădinițe

În județul Teleorman, 6 000 de copii din generația de cinci ani, ceea ce reprezintă un procent de 91%, vor fi școlarizați în grădinițe anul acesta, iar 120 de absolvenți ale liceului pedagogic au fost repartizate în rețeaua de unități preșcolare existente. Sînt în stadiu avansat de construcție, prin contribuția voluntară bănească a cetățenilor și din fondurile C.A.P., grădinițele din satele și comunele Paraschia, Zimbreașca, Măgura și Orbeasca de Sus. S-au alocat 400 000 lei pentru asigurarea a 100 de grupe de copii cu mobilier nou, care se adaugă celor 200 seturi de mobilier școlar pe anul trecut, ceea ce înseamnă că 50% din copii beneficiază de acest mobilier nou.

Cercurile elevilor — sursă de supraîncărcare ?

Interlocutorii noștri sînt, ca de obicei, profesori. Obiectul discuției: cercurile de specialitate ca activitate auxiliară a elevilor. Nu am intenționat, însă, realizarea unui istoric al acestei forme de activitate extrașcolare, devenită tradițională. Scopul convorbirii noastre a fost de a demonstra, principal, necesitatea și eficiența organizării cercurilor pe obiecte de studiu, la nivelul claselor V—VIII (respectiv X) și al celor liceale, în consens cu actuala orientare a învățămîntului nostru. Urmărind, deci, evitarea supraîncărcării programului elevilor, sprijinirea efectivă a procesului de învățămînt, formarea unei personalități polivalente.

Red.: Care sînt criteriile de selecție a membrilor cercurilor de specialitate ?

Prof. Elena Mărgărit, Școala generală nr. 10, București: Activitatea în cercuri începe, de fapt, în luna octombrie. Inscriserile pentru cercul de matematică, sau pentru oricare alt cerc, se fac pe baza opțiunii elevilor și a avizului părinților.

Red.: Este absolut obligatoriu acest aviz ?

Prof. Maria Iusco, Școala generală nr. 10, București: Nu obligatoriu, dar necesar. Fiind vorba despre o activitate în afara programului zilnic, este bine să avem și consimțămîntul părinților. Există situații în care părinții doresc participarea copiilor la un anumit cerc, în contradicție cu opțiunea lor. Sau invers. Cererile cele mai multe, la clasele V—VIII — care întrunesc și azeziunea părinților — sînt pentru cercurile obiectelor principale: matematică, limba și literatura română, fizică, biologie.

Prof. Elena Mărgărit: Mai ales că, pînă acum, începînd cu clasa a VIII-a, afluența mare la cercul de matematică, de exemplu, avea o explicație și în pregătirea suplimentară pentru examenul de admitere în liceu.

Prof. Maria Iusco: Cred că înscrierile la cercuri ar trebui efectuate de către dirigînți. S-ar elimina astfel subiectivismul profesorilor, cît și cel al elevilor, care, la această vîrstă, nu au încă posibilitatea de a se orienta în funcție de interesele majore ale instrucției și educației lor.

Prof. Elena Mărgărit: E bine să-i ferim să gîndească greșit — cum sînt tentații să o facă uneori — că neparticiparea la un anumit cerc ar atrage după sine o eventuală scădere a medie la obiectul respectiv.

Prof. Georgiana Gălățeanu, Liceul „C. A. Rosetti”, București: Eu cred că nu se poate vorbi de o selecție propriu-zisă a membrilor unui cerc. Participarea se face în funcție de dorința elevilor. În cazul nostru, fiind vorba de un liceu de specialitate (limba engleză), cred că este foarte indicată organizarea cercurilor pe cele două grupe ale fiecărei clase, cuprinzînd astfel toți elevii dintr-un an de studiu.

Red.: Dar, astfel, nu se reia procesul instructiv pe un alt plan ?

Prof. Georgiana Gălățeanu: Nu. La alegerea acestei „formule” — utile de altfel — ne-au obligat exigența și solicitările numeroase ale elevilor. Totul depinde de felul cum știm să le dozăm cunoștințele, să le păstrăm și să le stimulăm interesul pentru obiectul respectiv prin modul în care concepem structura și conținutul activității în cercurile pe care le conducem.

Red.: Despre aceste modalități de lucru cu elevii v-aș ruga să vorbiți.

Prof. G. Gălățeanu: Scopul principal al cercului de limbă engleză nu este de a specializa un grup de elevi, ci de a-i deprinde să folosească limba engleză ca mijloc de comunicare în afara clasei, în situații diverse. De aici decurge și necesitatea diferențierii conținutului activității pentru fiecare clasă și pentru fiecare obiect de studiu. La clasele V—VIII, de pildă, cercurile de limbă engleză sînt organizate sub formă de șezători (prezentarea de ghicitori, glume, cuvinte încruciate, șarade în limba engleză, lectură unei opere și dramatizarea spontană a acesteia realizată de copii, audiții de discursuri cu cîntece, jocuri competiționale). În acest an școlar intenționez să abordez, împreună cu membrii cercului pe care îl conduc (anul II), tratarea monografică a trei scriitori

de limbă engleză din perioade diferite (Virginia Woolf, David Storey, William Golding), avînd în vedere că programa nu prevede predarea literaturii la acest an de studiu. Dealtfel, toate aceste modalități de lucru sînt specifice cercului.

Prof. Ana Ispas, Liceul „C. A. Rosetti”, București: Indiferent de formele de organizare a unui cerc, forme determinate de profilul școlii, de particularitățile de vîrstă ale elevilor, de specificul obiectului sau de stilul particular de muncă al profesorului — cred că pentru elevi cercurile de specialitate trebuie să constituie o serioasă modalitate de perfecționare a activității școlare, de educare a unor aptitudini sau talente.

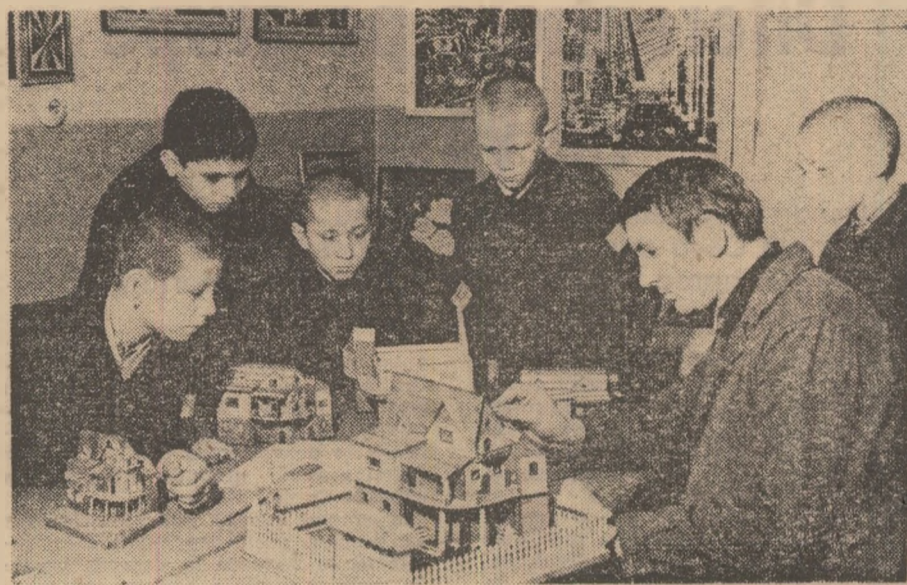
Red.: Ați conturat conținutul activității de cerc. Nu se creează oare paralelisme între această activitate și cea didactică propriu-zisă, sau cea extrașcolară, conducînd la supraîncărcarea muncii elevilor ?

Prof. Ana Ispas: Eu nu mi-am propus să-i pregătesc pe membrii societății literare „Petale albe” pentru intrarea la o facultate cu profil umanist. Activitatea Societății noastre — care suplinește cercul de specialitate pentru limba și literatura română — organizată cu elevi din cei patru ani ai liceului (25 membri), coincide cu îndeplinirea planurilor cultural-artistice ale organizației U.T.C. din școală. Se evită astfel o seamă de paralelisme care ar încălca timpul elevilor. Președinta Societății literare este totodată responsabilă comisiei cultural-artistice U.T.C. Activitatea Societății este planificată, formele ei de manifestare fiind cercul dramatic și cenaclul literar.

Intrunirile la un interval de o lună, sau o lună și jumătate, cu membrii Societății, prin caracterul lor diversificat, diferit de ceea ce cuprinde programa școlară — dar bazîndu-se și pe cunoștințele acumulate la lecții — sînt așteptate cu nerăbdare.

Prof. Maria Iusco: De vreme ce elevii participanți la cercurile de specialitate sînt dintre cei foarte bine pregătiți în general, sau măcar la disciplina respectivă, deci obișnuiți și dornici să se perfecționeze, cred că activitatea din aceste cercuri nu încarcă inutil timpul elevilor. Cu condiția de a fi bine condusă în forme caracteristice de lucru cu elevii, în care să primeze calitatea.

V. BACIU

Activitate de cerc la Casa pionierilor din Brăila

ÎN INTERNATUL ȘCOLAR

Opțiuni pentru timpul liber

Înțelegînd prin „timpul liber” al elevilor interni, orele ce le rămîn la dispoziție după lecțiile din clasă, pregătirea individuală pentru a doua zi, activitatea de autoservire (toaletă, masă etc.), somn — am avut în vedere ca orele acestea, de care beneficiază elevul pentru recreare și reconfortare, să și contribuie la lărgirea orizontului său cultural, științific, la educarea moral-cetățenească și formarea unui stil de viață personală elevat, la dezvoltarea multilaterală a personalității, într-un climat optimist, de caldă afecțiune.

Pentru a ne putea exercita influențele pe registre cît mai ample și a le da copiilor posibilitatea să-și aleagă indelelnicirile recreative preferate, care să le satisfacă interesele, preocupările și gusturile, inițiem acțiuni diverse pe baza unui program clasic rezultat din testarea preferințelor pe grupe și particularități de vîrstă.

În acest fel conducerea școlii și cadrele didactice coordonează în mod adecvat înfăptuirile educative de un anumit gen pe care trebuie să le asigure internatul. În timp ce, aparent, aceste activități au un caracter de independență, dezvoltînd totodată la elevi spiritul de autoconducere.

Pentru a împriima timpului liber un caracter cît mai reconfortant, am încercat să evităm excesul de preocupări intelectuale, care să-i rețină pe elevi între patru pereți și am preferat mișcarea fizică și activitățile desfășurate în aer liber. Astfel, elevii pot participa de cîteva ori pe săptămînă la plimbări, jocuri sportive, vizitarea muzeelor, a expozițiilor, vizionarea monumentelor istorice, la activitățile pe teme etice, moral-cetățenești (concursuri, procese literare, scenele, convorbiri literare), precum și la activități gospodărești.

Aceste indelelniciri sînt organizate să alterneze zilnic. Ne străduim să oferim elevilor posibilitatea de alege între mai multe activități ce se execută simultan, în ideea evitării programării

excesive și uniforme care ar transforma, de fapt, orele libere în ore încădrate într-un tipar oboșitor. Astfel, în timp ce unele vizionează o emisiune la televizor, altele pot desena, se pot juca cu plastilină, cuburi, pot juca șah, pot asculta o piesă de teatru sau cîți, bineînțeles în săli amenajate fără destinații exprese.

În strînsă corelare cu aceste activități, sînt manifestările culturale, foarte potrivite pentru viața de internat (pregătirile pentru serbările școlare, pentru concursurile cultural-artistice pionierești și de tineret, medalioane literare și muzicale ș.a.); ele deconectează și recrează în același timp, contribuind la îmbogățirea culturii generale a elevilor. Acestor activități cultural-educative le acordăm o deosebită atenție, știut fiind că interesele culturale ale fiecăruia dintre noi sînt determinate în mare parte încă din vremea școlarității.

În anul școlar încheiat, manifestările de acest gen au fost numeroase. Organizate fie la sfîrșit de trimestru, fie cu prilejul sărbătorilor festive, ele s-au dovedit deosebit de eficiente din punct de vedere educativ.

Pedagogul trebuie să dea dovadă de o înaltă pregătire educativă profesională și pedagogică, pasiune și dăruire în muncă, pentru a înțelege cerințele și nevoile elevilor și pentru a asigura timpului liber un conținut eficient, în măsură să contribuie real la formarea trăsăturilor definitive ale personalității de mai tîrziu. De aceea, avem în vedere un complex de măsuri care să ducă la optimizarea contactului psihologic dintre pedagogii internatului, profesori și elevi. Dintre ele aș aminti acele ore „la dispoziția pedagogului”, pe care le-am organizat începînd din acest an școlar și în care se poate discuta individual sau în grup cu elevii.

FELICIA CIȘMIGIU
director adjunct la Liceul „Zoaia Kosmodemianskaia” — București

Spații largi pentru mișcare și sport

Din activitățile sportive organizate în afara clasei, am putut constata faptul că întrecerea pe linie sportivă nu numai că-și păstrează actualitatea, avînd o contribuție importantă la educarea elevilor dar, atunci cînd răspunde și unor aptitudini, se transformă într-o pasiune constantă a elevilor.

Se naște însă întrebarea: cînd, unde cine și sub ce formă se pot organiza aceste activități sportive pentru elevi în condițiile unei școli generale ?

Cel mai bine, firește, se poate organiza în timpul liber al elevului, în mod special duminica, în vacanțele școlare, în tabere, drumeții și excursii, fiind inițiate fie de profesorul de educație fizică, fie de comandantul instructor al detașamentului sau al unității. Conținutul trebuie să fie orientat în așa fel încît să răspundă necesităților de refecere a organismului, odîhnei, destinderii, de cultivare intelectuală și fizică.. Unde se pot organiza ? În cazul orașu-

lui nostru, Constanța, răspunsul nu este greu de dat. Școala unde funcționez (Școala generală nr. 5) nu-mi permite posibilitatea organizării unor activități sportive extrașcolare dar, aflîndu-se în apropierea Parcului sportiv al pionierilor, desfășurăm acolo multe întreceri sportive (campionatul școlii, „Cupa de ciocolată”, „Cupa unității de pionieri”). Baza sportivă construită pentru elevii și pionierii din orașul nostru oferă largi posibilități de desfășurare a activităților sportive, a activităților cu caracter practic-aplicativ.

Avînd în vedere faptul că școala este patronată de întreprinderea T.C.J.F. am inițiat, în colaborare cu conducerea întreprinderii respective, măsuri pentru construirea unei mini-baze sportive. Pe acest mic complex se vor juca, se vor antrena pionierii, vom desfășura o mare parte din activitățile sportive ale școlii noastre.

Formele și acțiunile de educație fizică și sport pe care le vom organiza în acest complex nu sînt încadrate în norme tehnice riguroase, cum sînt de exemplu competițiile sportive. Din acest motiv ele vor fi mai accesibile, mai simple de organizat, nu vor impune parcurgerea unei etape eliminatorii și vor avea ca obiectiv desemnarea unui cîștigător sau obținerea unor performanțe fizice. Pentru buna lor desfășurare se impune cunoașterea și respectarea unor principii metodice și organizatorice.

Elevul, pionierul trebuie pregătît astfel încît să se poată integra cît mai rapid și eficient în contextul vieții sociale, să se poată adapta la condițiile civilizației moderne contemporane, în care lipsa de activitate motrică devine din ce în ce mai acută.

Prof. VASILE TINCUȚA
Constanța

Eficiență și perspectivă în predarea științelor sociale

Conferințele județene ale cadrelor didactice de științe sociale, din 10—11 septembrie, își deschid anul acesta lucrările în condițiile în care toate forțele din școli, licee și facultăți, din Ministerul Educației și Învățământului sînt îndreptate în direcția realizării Hotărîrii Plenare C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. Prin perspectiva pe care a deschis-o întregului sistem de învățămînt din țara noastră, de la grădinițele de copii pînă la formele de pregătire postuniversitară, Hotărîrea Plenarei depășește granițele învățămîntului, are o importanță deosebită atît pentru progresul școlii românești, cît și pentru întreaga dezvoltare economică și culturală a țării. Coordonați fundamentală a tuturor măsurilor preconizate de plenară pentru perfecționarea învățămîntului o constituie realizarea legăturii organice a instrucției și educației cu cerințele producției, ale vieții. „**Întregul învățămînt — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — trebuie să pregătească tineretul pentru producție, pentru muncă.**”

O componentă esențială a pregătirii tineretului pentru muncă și viață, în școlile de toate gradele, o constituie științele sociale. Economia politică, filozofia, socialismul științific, istoria, celelalte discipline de științe sociale, au ca scop pregătirea politico-ideologică a tineretului, cunoașterea de către acestia a politicii partidului și statului nostru, a problemelor fundamentale ale lumii contemporane. În spiritul Hotărîrii Plenare C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c. cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în țara noastră este necesar ca științele sociale să contribuie în mai mare măsură la pregătirea cadrelor, la creșterea aportului acestora la făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

1. Conținutul, eficiența pe primul plan

Oricît de importante ar fi celelalte sarcini ale școlilor și liceelor, primordiale rămîn preocupările cu privire la conținut, la sporirea eficienței învățămîntului. Toate celelalte preocupări din școli sînt subordonate conținutului, orientării procesului instructiv-educativ prin care se realizează pregătirea tineretului pentru muncă, pentru viață.

Consfătuirile județene ale cadrelor didactice de științe sociale au datorită să acorde toată atenția dezbaterii fondului problemelor, aspectelor esențiale

de conținut, de natură să contribuie la ridicarea pe o treaptă mai înaltă a predării științelor sociale. În acest sens, din documentele plenare C.C. al P.C.R. din iunie a.c. rezultă sarcini de mare importanță.

În primul rînd, simplificarea sistemului predării în ansamblul lui, descongestionarea planurilor și programele de învățămînt astfel încît, așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, „**să asigurăm predarea marxism-leninismului, a materialismului dialectic și istoric, a cunoștințelor politice, nu repetînd mecanic, an de an aceleași lucruri sau reluînd ceea ce se face în cadrul organizațiilor U.T.C.**” Nu de puține ori preocupările privind perfecționarea predării științelor sociale, a învățămîntului în general, au fost dominate de aspectele cantitative, în principal de numărul de ore afectat unei discipline sau alteia punînd pe planul doi ceea ce este cu adevărat esențial — conținutul, ce se face efectiv cu numărul de ore prevăzut, care este finalitatea lor practică.

În al doilea rînd trebuie avut în vedere că **îmbunătățirea continuă a conținutului ideologic al învățămîntului este o problemă a întregului corp didactic, a tuturor conducerilor instituțiilor de învățămînt.** În programele, manualele și lecțiile care se predau la diferite discipline de învățămînt din școli și licee, va trebui să se pună un accent mai mare pe concluziile filozofice și politice care decurg din problematica lor de specialitate. Astfel la fizică, chimie, biologie, geografie, pedagogie și alte discipline să se desprindă concluzii cu privire la materialitatea și unitatea materială a lumii, opoziția dintre știință și religie, raporturile dintre societate și natură, dintre om și mediul inconjurător, la limba și literatura română, limbi străine și alte discipline trebuie să se recomande — așa cum se și face în multe școli și licee — lucrări, exerciții, compoziții pe teme izvorîte din realitățile noastre. Această concepție, cu privire la obligația întregului învățămînt de a contribui la pregătirea ideologică a tineretului implică o mai strînsă corlație între discipline și cadrele didactice care le predau. Conducerile de școli și licee, organizațiile de partid și de tineret vor trebui și ele să țină seama în mai mare măsură de acest aspect de mare importanță decurgînd din hotă-

rîrea Plenare din iunie a Comitetului Central al partidului nostru.

În al treilea rînd, **trebuie pus accentul nu pe latura expositivă, ci pe dezbaterile problemelor esențiale, pe realizarea unui dialog viu cu elevii, pe antrenarea tinerului la activitatea politică cetățenească.** Pentru că, așa cum a arătat, nu o dată, conducerea partidului nostru, pregătirea ideologică nu trebuie să rezulte dintr-o catehizare a tineretului; elevul nu este un simplu „consumator de concepte” și nu trebuie transformat într-un participant pasiv la pregătirea lui politico-ideologică. Aceasta înseamnă că întreaga metodologie și metodică de predare a științelor sociale se cer a fi perfecționate, pe alocuri chiar radical schimbate. Consfătuirile cadrelor didactice din 10—11 septembrie a.c. sînt un bun prilej și de a face un schimb de experiență în această direcție.

În al patrulea rînd, **este necesar să se aibă mai mult în vedere perspectiva.** Tocmai de aceea se pun în discuție, la consfătuiri, programele de științe sociale care vor fi aplicate începînd cu anul școlar 1974—1975. Această dezbateră implică, de asemenea, o serie de aspecte de conținut și nu trebuie să fie redus totul la aspectele organizatorice — deloc de neglijat — cu privire la elaborarea unor măsuri cum ar fi pregătirea noilor manuale.

2. Spirit militant, ofensiv

Principala preocupare a Ministerului Educației și Învățămîntului este de a pune în centrul activității educative care se desfășoară în școli, în mod deosebit în cadrul cadrelor de științe sociale, **aprofundarea teoriei socialismului științific, a principiilor de bază ale marxism-leninismului.** Trebuie să se acționeze cu toată hotărîrea pentru creșterea spiritului militant al științelor sociale, pentru sporirea combativității față de teoriile și mentalitățile perimate, antiștiințifice, idealiste.

Deși au fost obținute succese și în această privință, nu de puține ori modernizarea predării științelor sociale și creșterea spiritului lor militant, ofensiv a fost transpus pe planul unui verbaj bombastic, apelîndu-se mai puțin la argumente, la dovezi, la demonstrație. Or, elevii aflați astăzi pe băncile școlilor, dispunînd mai mult decît oricînd de bogate informații din presă, de la radio și televiziune, din filme, pot fi convinși apelîndu-se în mai mare

măsură la judecată, la argumente practice.

Calea principală și cea mai sigură de creștere a spiritului militant, ofensiv este însușirea modului în care partidul nostru abordează diferitele probleme ale vieții politice interne și internaționale. Științele sociale pot și trebuie să facă mai mult pentru cunoașterea și aprofundarea de către elevi a documentelor partidului nostru, a modului realist și principal în care sînt abordate multiplele probleme ale lumii contemporane.

Spirit militant, ofensiv nu înseamnă doar combaterea tezelor neștiințifice, apologetice, sau adăugarea unui citat, a citorva cifre. Întreaga structură a lecției și dezbaterii cu elevii trebuie să fie impregnată, pătrunsă de spiritul revoluționar. Prin însuși modul în care se pun și se soluționează diferitele aspecte din lecții și din activitatea practică se face și educația în spirit militant a tineretului nostru.

3. Marea responsabilitate a profesorului

Oricît de multe și bune ar fi măsurile ce se iau pe plan central, **în ultimă instanță totul depinde de profesor.** El este cel care trebuie să transpună în viață cerințele programelor, indicațiile date, să realizeze caracterul educativ al procesului instructiv. Aici intervin deopotrivă **competența și, așa spune, măiestria sau talentul,** luate împreună.

Profesorul trebuie să simtă **marea responsabilitate de a face educația politico-ideologică a elevilor,** prin instrumentul sau forma cea mai puternică de înviuare: procesul instructiv. Nimeni și nimeni nu poate înlocui acest proces. Dar depinde de profesor ca el, procesul instructiv, să devină maxim eficient.

Competența se dobîndește prin pregătire și autoexigență. A studia, a studia cu pasiune, permanent, cu spirit creator, iată ce se cere înainte de toate profesorului. Avem în țară o bogată informație în bibliotecă — insuficient folosită. Avem o experiență practică — puțin cunoscută și utilizată. Există cercetări științifice, lucrări originale interesante puțin studiate. Iată de ce, un indemn la studiu mai asiduu, cu prilejul consfătuirilor din 10—11 septembrie, nu ni se pare a fi neoportun.

Măiestria se obține tot prin pregătire și autoexigență, folosind experiența pozitivă. Or, și în această privință, pe lângă succese, există unele deficiențe. De regulă este mai ușor să se spună, să se arate cum ar trebui să fie predarea, să se solicite experimentarea „de către alții” a unor noi metode. Dar practic nu se progresează în acest fel, pentru că totul rămîne de domeniul teoretic.

O problemă importantă este aceea a structurii interne a lecțiilor, care depinde tot de profesor. În dorința de a da elevilor multe informații, unele lecții devin stufoase, iar cînd nu sînt bine sistematizate sînt chiar haotice, din care elevul nu înțelege mare lucru, sau, cum am spus în termenii uzuali, la modă, sînt lipsite de eficiență. Deci trebuie cultivată atenția față de ponderea diferitelor aspecte din interiorul lecției, a materialului factual, și a tezelor teoretice, deci profesorul trebuie să știe clar — pentru fiecare an de studiu, și pentru fiecare clasă, în funcție de nivelul ei — cînd trebuie să se oprească și unde.

Finalitatea lecției de științe sociale depinde, în mare măsură, de concluziile social-politice pe care profesorul știe să le formuleze, să le deducă logic din întreaga analiză. Tocmai aceste concluzii reflectă, în bună măsură, unitatea, strînsa coeziune dintre latura teoretică și practică.

Trebuie înlăturată mentalitatea că științele sociale contribuie doar la pregătirea teoretică a tineretului, a viitorului muncitor. Această pregătire este o componentă a formării lui pentru activitatea practică. K. Marx sublinia că timpul cheltuit pentru dezvoltarea intelectuală a muncitorului apare ca „**cea mai puternică forță productivă.**” Este o concluzie deosebit de prețioasă, confirmată de întreaga dezvoltare socială și care capătă valențe noi în epoca noastră de schimbări profunde în știință și tehnică, în epoca noastră adînc revoluționară.

Gînduri în pragul consfătuirilor

După cum se știe, științele sociale vor ocupa în apropiatele consfătuiri ale cadrelor didactice un loc important. Întîlnirea la început de an școlar a tuturor profesorilor care predau aceste discipline va permite nu numai un larg schimb de experiență, analiză în spirit critic și auto-critic a activității desfășurate pînă acum cît mai ales căutarea unor soluții, a unor modalități eficiente de muncă pentru anul școlar viitor, reieșite din sarcinile puse în fața învățămîntului de către Plenara C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie a.c.

Consemnăm pe scurt cîteva din gîndurile cu care doi profesori din București întîmpină această consfătuire, cîteva din sugestiile și propunerile pe care le vor supune spre discuție cu acest prilej.

„În această vacanță ne-am reanalizat experiența și cunoștințele în lumina sarcinilor ce ne sînt în față pentru viitorul an privind ridicarea calității predării științelor sociale. Cîteva aspecte care trebuie să ne preocupe sînt de maximă importanță și anume: sporirea valorii educative a cursurilor de istorie și de cunoștințe politice ca elevii să cunoască și să înțeleagă problemele actuale ale politicii partidului, ale construcției socialiste în țara noastră;

adîncirea analizei științifice materialist-istorice a realității prin lecții; cercetarea fenomenelor să includă cele mai noi realizări ale istoriografiei. Pentru a transpune în realitate cele de mai sus, la lecție, vom extinde utilizarea metodelor moderne active; vom utiliza mai mult, în mai mare măsură și cu eficiență sporită, cabinetele școlare. Acestea și multe altele sînt probleme ce, cu siguranță, vor sta în atenția dezbaterilor noastre.”

Prof. L. ROMAN
Liceul „I. Neucule”,
București

„Față de problematica deosebit de complexă ridicată de plenară, nouă, cadrelor didactice, și în special celor care predau științele sociale, ne revin sarcini multiple. Cred că este vorba în primul rînd de perfecționarea pregătirii noastre, care presupune pasiune, adîncirea cunoștințelor atît în specialitatea dată cît și a celor de pedagogie, în vederea folosirii celor mai potrivite și eficiente procedee în munca cu elevii.

Apoi, grija cu elevii să dobîndească cunoștințe politico-ideologice bogate, care să le permită clarificarea noțiunilor, a procedeeilor și fenomenelor economice, să le

permită însușirea noilor cunoștințe, pe baza cărora să poată construi raționamente convingătoare menite să influențeze pozitiv formarea și dezvoltarea conștiinței lor.

Pentru a atinge acest scop, voi folosi, mai mult decît în anul trecut dezbaterile, fie pe bază de referat prezentat de unul dintre elevi, fie pe bază de discuții la care voi antrena, în explicarea problemelor noi, mai mulți elevi, bazîndu-mă pe cunoștințele lor anterioare.

O altă sarcină pe care doresc să o rezolv în acest an școlar este crearea în liceul nostru a unui cabinet de economie politică care să fie dotat cu exponate ușor de mînuit, de dimensiuni convenabile și care să înlănească înțelegerea noțiunilor economice. În cabinet voi organiza activități variate, dezbateri, simpozioane, întîlniri, consultații. El va pune la dispoziția celor interesați planuri tematice și bibliografice pentru teme legate de politica economică. Mă gîndesc să organizez dezbateri și pe teme ca: Locul României în economia mondială; Civilizația socialistă; Sensul creator al muncii și apropierea între munca fizică și cea intelectuală etc.”

Prof. ADRIANA ȘARPE
Liceul „Tudor Vladimirescu”,
București

Prof. univ. dr.
GHEORGHE P. APOSTOL

Clasele fără repetenție presupun buni învățători

Una din măsurile de seamă care au fost formulate cu mare limpezime în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 este aceea privitoare la lichidarea repetenției la clasele I-IV. Vom avea deci clase fără repetenți. Măsura va avea repercusiuni pozitive în evoluția școlărilor. Dar realizarea ei este legată în mare măsură de pregătirea învățătorilor care vor lucra la aceste clase.

Sînt de părere ca elevii din liceele pedagogice să fie mai bine selecționați pentru ca aici să vină numai cei chemați, vreau să spun cu aptitudinî deosebite pentru această profesie. Pentru o astfel de selecție este necesar a se introduce teste de aptitudini pe lingă examenele tradiționale.

Viiitorii învățători să fie astfel instruiți încît să-și poată reprezenta cît mai realist condiția profesiei lor și să înțeleagă exact care sînt exigențele societății față de munca lor.

Socotim nimerit ca practica pedagogică să înceapă încă din trimestrul al II-lea al anului I, cu efectuarea de către elevi a unui număr de ore de asistență, și să încheie cu o practică continuă, efectuată în anul al V-lea.

Considerăm că e necesar să fie îmbunătățit planul de învățămînt pentru liceele pedagogice. Bazele ortografiei și ortopeiei, ale vocabularului și foneticii, ale morfologiei și sintaxei se pun încă din clasele primare. Elevii de la liceele pedagogice fac gramatică

însă numai în doi ani de studiu din cei cinci ani. În acești doi ani se rezolvă toate problemele pe care le poate rîdica predarea noțiunilor legate de gramatică în clasele I-IV. Cunoșcînd și proiectul de programă de limbă română pentru clasele I-VIII, care concepe predarea și învățarea gramaticii într-un sistem concentric și judicios și care pune accent pe „sporirea funcționalității cunoștințelor”, ne dăm seama că numărul de ore este insuficient.

Unii învățători, luînd cunoștință că în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 se prevede că în ciclul primar se va lichida repetenția, se întrebă: „În această situație, mai este nevoie să se pună elevilor note?” Părerea noastră este că e necesar. Notarea se va face și pe mai departe, notele rămînd un mijloc de control pentru a urmări progresul școlar al elevilor și pentru a îndica „locul” pe care-l deține un elev într-o clasă.

Clasele I-IV cer eforturi mari din partea învățătorilor, dar cu cît aceștia nu-și vor precupeți eforturile cu atît mai repede și mai trainic vor asigura o mai optimă acomodare a elevilor la trecerea din clasa a IV-a a ciclului primar în clasa a V-a gimnazială.

Prof. LUCA BEJENARU
Rădăuți

Un anacronism

Integrarea copilului într-un proces de educare organizat la o vîrstă mai timpurie decît pînă acum, crearea condițiilor ca preșcolarul să poată primi educația și cunoștințele necesare în vederea trecerii în învățămîntul primar, realizarea unei mai bune continuități între educația preșcolară și primele clase ale școlii primare, într-o concepție unitară, toate acestea constituie o garanție a succesului muncii copilului în școală.

Hotărîrile Prenarei prevăd ca paralel cu măsurile de dezvoltare și perfecționare a structurii învățămîntului preșcolar, să se îmbunătățească și conținutul activității instructiv-educative și al tehnicii de lucru în grădinițe. Strînsa colaborare dintre educatoare și învățători poate îmbrăca felurite forme, printre care amintesc: participarea educatoarelor și învățătorilor în cadrul cercurilor pedagogice la lecții deschise, referate, activități practice, discuții, la clasa I și grădinițe grupa mare; cunoașterea atît de către educatoare cît și de către învățători a conținutului programelor, metodelor și stilului de muncă, a mijloacelor de educație atît la grădinițe cît și la clasa I. În aceste condiții de colaborare, școala primară poate să se sprijine din plin pe ceea ce a fost clădit în perioada preșcolară.

Casa corpului didactic este chemată să joace, în acest context, un rol tot mai însemnat, prin organizarea de schimburi de opinii între învățători și educatoare, axate pe o tematică ce interesează ambele părți.

Vizitele efectuate la clasă și grădiniță de către educatoare și respectiv învățători pentru cunoașterea activității de pregătire, pentru a asigura o concordanță a regimului zilnic de muncă a viitorului școlar se impune, de aceea, ca primă necesitate. Urmărind dezvoltarea capacității intelectuale, a înclinațiilor, a îndemnării copiilor, precum și familiarizarea lor cu viața în colectivitate, educatoarele — mai mult ca pînă acum — vor fi în măsură să stabilească pe baza constatărilor făcute care dintre copii sînt apți pentru școlarizare și au un nivel corespunzător de dezvoltare intelectuală. Recomandarea făcută de către educatoare, în urma observațiilor și datelor adunate, are o mare importanță, fiindcă cerința de a nu avea repetenți se poate realiza în bună parte numai dacă dezvoltarea psihică a copiilor este la un nivel corespunzător momentului începerii perioadei de școlarizare. (Procentul relativ mare de repetenți în clasele I-IV arată că mulți dintre aceștia au început perioada de școlarizare fără a avea un nivel corespunzător de dezvoltare intelectuală).

Examenul medical obligatoriu, cu ocazia căruia medicul stabilește gradul de dezvoltare psihică a copilului, precum și eventualele sale deficiențe fizice, senzoriale, ajută la selecționarea copiilor.

Este știut că preșcolarul de 6 ani normal dezvoltat este apt atît din punct de vedere fiziologic, cît și sub aspect psihic să se încadreze în viața colectivității școlare, să-și însușească cunoștințele adecvate vârstei sale. Succesele muncii copiilor depind de noi, de colaborarea tot mai strînsă între educatori, învățători și familie, de însuflețirea și dragostea cu care îi educăm și instruiem.

Inv. LUCIA VLAD
Școala generală nr. 4, Deva

Nepromovații la corigență

Una din cauzele repetării clasei o constituie și lipsa de pregătire temeinică în perioada de vară a elevilor corigenți. Experiența a demonstrat că, în funcție de clasă și de obiect, sînt necesare cel puțin 20-30 de ore de pregătire a unui elev corigent pentru a se ridica la nivelul exigențelor programei. Este un lucru binecunoscut că nu sînt puține acele cadre didactice care înțeleg să-și îndeplinească cu multă conștiinciozitate sarcina ajutării elevilor pentru promovarea la examenul de corigență din toamnă, muncind în timpul vacanței de vară două-trei săptămîni, și aceasta prin sacrificarea concediului lor de odihnă. Există, însă, din păcate, și cazuri în care profesorii lasă elevi corigenți la disciplina lor la anumite clase, fără să facă nici o oră de pregătire în perioada de vară, sau atunci cînd le fac le fac în mod formal și sporadic. „Exigența” care îi „determină” să lase corigenți la disciplina pe care o predau îi „determină” să fie indiferenți la modul cum se vor pregăti elevii lor pentru a susține examenul de promovare, după

cum aceeași „exigență” la amintitul examen îl face să treacă cu destulă seninătate la rubrica disciplinei respective, în dreptul elevilor respectivi, situația la învățatură: **repetent**. Și aceasta fără să se gîndească o clipă că este vorba de elevi care au reale posibilități de a învăța sau că mulți dintre aceștia au fost școlarizați în urma multor eforturi și vizite la domiciliu ori, în fine, că printre cei declarați repetenți se găsesc elevi care repetă a treia sau a patra oară clasa.

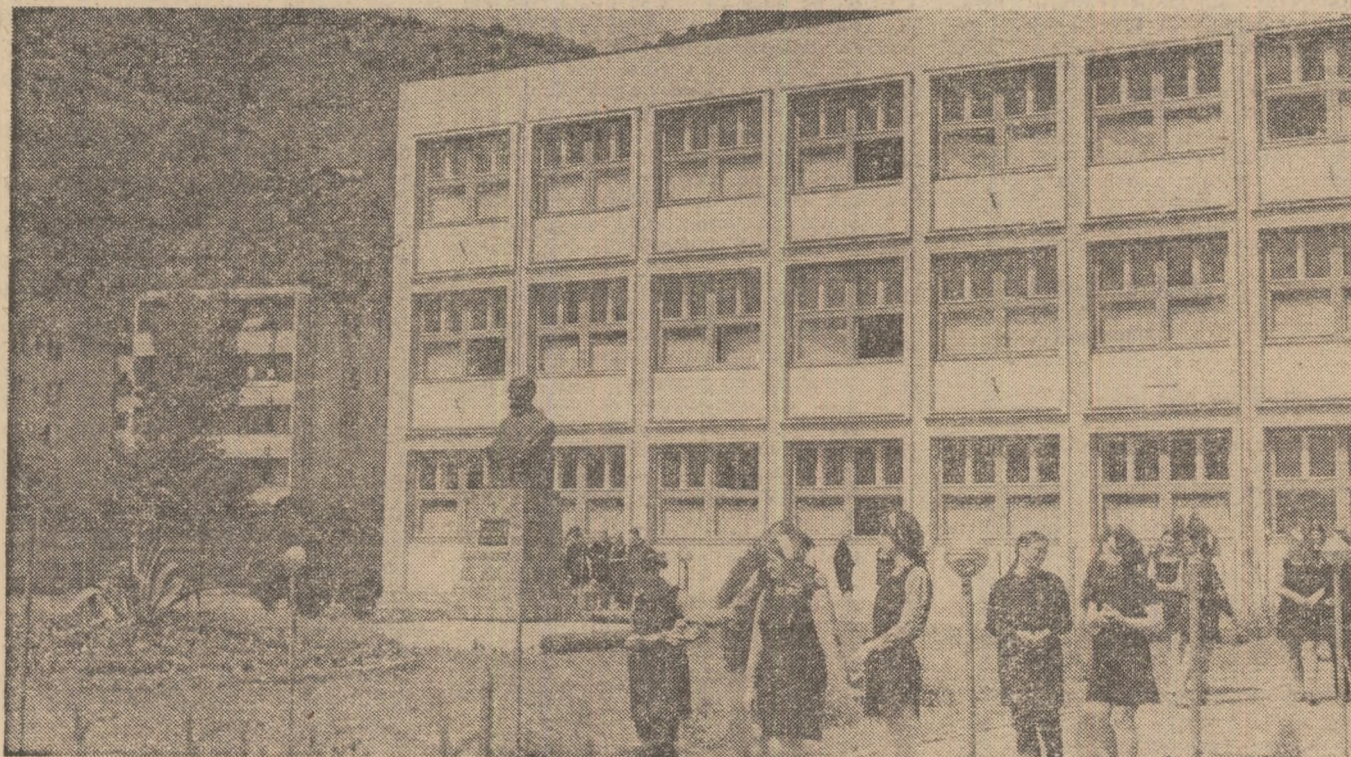
Dacă vom analiza cu atenție situația acestor elevi și dacă vom căuta cu stăruință să găsim metodele și procedeele cele mai eficiente pentru a înlătura această răcilă a învățămîntului de cultură generală și obligatoriu, vom reuși să eliminăm și o mentalitate greșită a părinților acestor elevi, mentalitate creată tot din vina noastră, a cadrelor didactice. Din clipa în care copilul a fost declarat repetent întîia oară, părinții îl descurajează, îl îndeamnă să nu mai învețe, pentru că, spun ei, „e tot degeaba”. Mai mult chiar, unii părinți intervin pe lingă

cadrele didactice să-l lase din nou repetent, pentru a putea fi scos din evidența școlii și a fi folosit astfel la treburi gospodărești sau la I.A.S. ori C.A.P. (am în vedere cazuri concrete întîlnite la școala noastră).

Pentru înlăturarea fenomenului negativ și nefiresc al repetenției în învățămîntul de 10 ani, cred că ar trebui ca în toate facultățile care pregătesc profesori, precum și în liceele pedagogice pentru învățători să se pună un accent deosebit pe practica pedagogică adaptată la specificul claselor I-X.

Sarcinile care se pun în fața școlii acum, și în mod deosebit în fața cadrelor didactice care funcționează în școli de zece ani, ne obligă pe toți să reflectăm mai mult la folosirea celor mai eficiente și mai active procedee pedagogice, la asigurarea unui climat educațional optim pentru a instrui și educa multilateral tînăra generație.

Prof. IRIMIA CIOBANU
Școala generală nr. 2, Cleja-Bărbănuș

Secvență la Liceul „Simion Bărnuțiu” din Șimleul Silvaniei

La întrebarea redacției:

Cum apreciați pregătirea candidaților la examenul de definitivare?

Răspund președinți ai comisiilor de examinare

Acad. NICOLAE SALAGEANU

„Examenul pentru definitivarea în învățământul de cultură, generală, liceal și profesional constituie un moment important în viața tinerilor profesori, pe baza căruia ei își verifică pregătirea profesională, pedagogică și ideologică. Măsurile de pregătire luate de Ministerul Educației și Învățământului prin Institutul central de perfecționare a personalului didactic și de inspectoratele școlare județene, precum și de Societatea de științe biologice, care au constat în elaborarea la timp a programelor de examen, a bibliografiei, în ținerea unor prelegeri și consultații și în publicarea unor studii de specialitate, mai ales în problemele noi, s-au dovedit a fi eficiente. Candidații au luat în serios pregătirea lor pentru examen.

Până acum examinarea e mai avansată la disciplina de specialitate, biologie. Lucrările scrise au fost în genere bune, dând dreptul aproape tuturor candidaților la susținerea probelor orale. În genere, au cunoscut subiectele, redând în formă clară și concisă cunoștințele respective, chiar la subiecte relativ recente, ca poluarea mediului înconjurător și combaterea ei.

La proba orală de biologie, rezultatul este bun la candidații examinați pînă acum. În genere, răspunsuri bune s-au obținut la botanică, la zoologie. Cea mai slabă a fost tratarea subiectelor de fiziologie a sistemului nervos. Aplicațiile practice ale diferitelor cunoștințe biologice sînt în genere bine cunoscute de candidați.

Prof. univ. dr. VASILE CUCU

prorector al Institutului central de perfecționare a personalului didactic

„În perioada 1—7 septembrie 1973 s-a desfășurat în întreaga țară examenul pentru definitivarea în învățământ a cadrelor didactice din învățământul de cultură generală și liceal, respectiv a educatoarelor, învățătorilor, profesorilor. La aceste examene, care s-au desfășurat în centrele universitare din București, Iași, Cluj, Timișoara, Craiova, Brașov pentru profesori, precum și în unele centre județene pentru învățători și educatoare au fost prezenți aproximativ 9 000 de candidați.

Pentru buna desfășurare a acestor înalte atestări didactice, Institutul central de perfecționare a personalului didactic a organizat comisii, conduse de personalități remarcabile ale învățământului și științei din țara noastră.

Rezultatele preliminare ne îngăduie să afirmăm înalta responsabilitate și exigență în care s-au desfășurat aceste examene, înțelegerea profundă a sarcinilor cuprinse în recenta Hotărîre a C.C. al P.C.R. privind perfecționarea și modernizarea învățământului în țara noastră.

În lumina documentelor partidului nostru, a indicațiilor date personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea îmbunătățirii în continuare a activității școlii noastre superioare, Institutul central de perfecționare, sprijinit în mod concret de către conducerea Ministerului Educației și Învățământului, s-a preocupat îndeaproape de organizarea pregătirii pentru definitivarea în învățământ. În timpul anului școlar 1972—1973, îndeosebi în vacanțe, au fost organizate cursuri intensive, lecții-sinteze, lecții-dezbateri cu acei profesori care se pregăteau pentru acest examen. Pentru îndrumarea profesorilor au fost elaborate, la fiecare specialitate, programe tematice, s-au publicat materiale ajutătoare în revistele societății-

lor științifice, C.I.D.I. sau în publicațiile bibliotecii noastre pedagogice.

În afară de asemenea forme de pregătire, la care au fost atrase și cadrele universitare, de la toate filialele existente în centrele universitare, au fost organizate și consultații permanente în cadrul catedrelor Institutului central de perfecționare.

Sînt forme pe care noi le vom continua, dar mult îmbunătățite.

Rezultatele la unele specialități ne arată că va trebui să revizuiem cu mult mai mult atenție programele tematice în sensul creării posibilităților de verificare a modului în care se predau cunoștințele în școală, cum se asigură legătura între cunoștințele obținute în universități, cum sînt integrate noile cuceriri ale științei contemporane în fiecare ramură de activitate în parte. Va trebui acordată mai multă atenție verificării modului în care profesorii noștri, care se prezintă la examenele de definitivare, cunosc, își însușesc și participă la înfăptuirea politicii partidului nostru în etapa actuală de dezvoltare a țării. Nu mai amintesc de perfecționarea măiestriei pedagogice.

Institutul central de perfecționare va trebui să asigure mijloacele unei informări mai largi și mai operative, să depășim cu fermitate manualele și cursurile vechi. Nu mai vorbesc de cerințele verificării modului în care se asigură legătura învățământului cu practica. Sînt nu puțin cazurile cînd absolvenții cu nota 10, în anii imediați de predare întîmpină încă mari greutăți în educația elevilor spre practică, ei înșiși interpretează greoi realitățile, fenomenele sociale actuale din țara noastră.

Iată, desigur, numai cîteva din aprecierile noastre în fața primelor rezultate ale examenului de definitivare din acest an școlar.

Prof. univ. dr. docent JEAN LIVESCU
membru corespondent al Academiei

„Trebuie semnalat interesul masiv al candidaților pentru definitivarea în învățământ și eforturile apreciabile ațite pentru a se pune la curent cu dezvoltările din disciplinele de specialitate, cit și pentru aplicarea cunoștințelor la munca specifică școlii. Fapt ce se poate vedea din lucrările scrise, unde rezultatele, comparativ cu anii precedenți, sînt mai bune, apoi din probele orale, unde se poate constata spontaneitate în prezentarea cunoștințelor

și efortul de a gândi problemele social-politice, ideologice și pe cele legate de învățământ.

S-ar putea recomanda candidaților mai mult interes pentru concretizarea și sintetizarea în scris a cunoștințelor și, în mod special, pentru limbile străine, cit mai multe exerciții de transpunere dintr-o limbă în alta, pentru a releva formele cit mai apropiate de spiritul limbii respective.

Prof. univ. dr. docent VASILE MIHU
Universitatea București, Facultatea de fizică

„Pe foarte mulți dintre profesorii înscriși la această comisie i-am cunoscut încă din timpul studenției lor; i-am întîlnit, apoi, cu ocazia absolvirii Facultății de fizică, la examenul lor de stat, iar acum ne revedem pentru defi-

nitivarea lor ca profesori în învățământ.

Și ce constatăm? Numai după 3 ani de lucru cu elevii au și devenit «cadre didactice» cu reală maturitate profesională și total conștiente de rolul profesorului în societate.

Bine pregătiți — peste 90% din cei prezenți au făcut față cu succes probei de examen la specialitate —, demni și înarmați cu principiile eticii și echității socialiste, ei pot fi lesne dați ca exemple de ceea ce trebuie să fie «omul nou», harnic constructor al societății noastre socialiste multilaterale dezvoltate.

Dacă unii dintre ei au tendința de a-și însuși mai mult aspectul teoretic al problemelor de specialitate, marea

lor majoritate pot lega — și sînt dornici s-o facă — cunoștințele lor profesionale de probleme practice și tehnica cerută de viață, iar fizica, să recunoaștem, poate satisface cu ușurință această normală dorință a lor. Elevii din liceele și școlile noastre medii au astfel de profesori, se află pe mîini bune, și avem convingerea că rezultatele interacțiunii profesor-elev nu vor fi decît total pozitive.

Prof. univ. dr. docent IOAN ȘANDRU
Universitatea Iași, Facultatea de biologie-geografie

„Subiectul de la proba scrisă «Geografia schimburilor economice externe a R.S.R.» a dat posibilitatea să se verifice volumul de cunoștințe în specialitate și, mai ales, măsura în care profesorii de geografie au aprofundat problemele contemporaneității și le-au aplicat în învățământ. Geografia, fiind o știință de sinteză, cuprinde căile de înțelegere și prospecțiuni a celui mai complex fenomen legat de cerințele societății. Conținutul lucrărilor scrise au reflectat în general preocuparea profesorilor de geografie pentru împrăștierea și aprofundarea pregătirii în

specialitate, a culturii generale, prin studierea cu atenție a revistelor și lucrărilor noi. A scos în evidență creșterea rolului Republicii Socialiste România în diviziunea mondială a muncii, în comerț și cooperarea internațională. S-a constatat însă că unii profesori — puțini la număr — nu și-au însușit în suficientă măsură domeniul specialității, le lipsește capacitatea de interpretare geografică, științifică a proceselor și fenomenelor social-economice. Acest fapt e necesar să se afle în atenția cadrelor care se ocupă de perfecționarea personalului didactic.

Prof. univ. dr. docent DUMITRU BERCIU
membru titular al Academiei de științe sociale și politice, București

„Remarcăm de la început seriozitatea cu care au privit această problemă candidații care au cel puțin trei ani de predare. S-a dovedit că însuși nivelul pregătirii și maturitatea sentimentului de responsabilitate profesională au crescut considerabil față de anii trecuți. S-a format o conștiință matură a dascălului nostru. A sporit deopotrivă pregătirea pedagogică, profesională a nou serii de profesori. În general, amănuntele, faptele fără importanță, care totdeauna au fost un balast vătămător al calității predării istoriei, au fost lăsate la o parte, dar cunoscute și reținute de candidați pentru a fi folosite la locul și timpul potrivit. Am constatat acest lucru de fiecare dată în cursul examinării. Din felul cum s-au pregătit și au dezbătut temele pe care le-au avut, a reieșit cu toată claritatea că profesorii prezentați la definitivare și-au însușit esența documentelor de partid și, îndeosebi, indicațiile date de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Un candidat a vorbit despre Conferința Națională din iulie 1972 a partidului și ne-a prezentat, clar și cu trăsăturile sale esențiale, importanța istorică a Conferinței, după cum un alt candidat a stăpînit și ne-a

înfașat corect aceeași problemă la nivelul recepționării tinerilor școlari. La temele din istoria României, s-a văzut limpede cum evenimentele istorice și manifestările cultural-artistice sînt străbătute de sentimentul patriotic, care contribuie, desigur, la dezvoltarea și cultivarea educației patriotice, după cum în predarea istoriei universale stă sentimentul solidarității internaționale și necesitatea legării istoriei patriei de istoria universală.

Faptul că actualii candidați au un nivel mai ridicat de pregătire profesională se datorește și griji pe care au depus-o Ministerul Educației și Învățământului și Institutul central de perfecționare a personalului didactic în organizarea unor cursuri de pregătire și a unui program bine întocmit.

Desigur că sînt și unele deficiențe. De pildă, unele lecții, cum sînt cele de istorie veche, nu sînt suficient cunoscute de candidați. În pregătirea generală a profesorilor, un rol pozitiv trebuie să joace și inspectoratul școlar județean respectiv. Dau un exemplu. Județul Argeș, ai cărui candidați s-au prezentat la acest examen bine pregătiți.

Prof. univ. dr. docent ION COTEANU
directorul Institutului de lingvistică al Academiei Republicii Socialiste România

„Aprecierile care urmează vor fi inevitabil sumare pe de o parte, pentru că orice examen, chiar dacă profesorii tineri răspund la întrebări puse de profesori mai puțin tineri, deci mai experimentați, produce la cei dinții o stare de tensiune emoțională, pe de altă parte, pentru că numărul de candidați văzuți de noi este prea mic și nu permite generalizări semnificative.

La comisia pe care am prezidat-o s-au prezentat 97 de candidați. După scris au rămas însă 74. Poate că de aici ar și trebui să pornim, căci procentul celor respinși este evident prea mare la proba scrisă, care nu se caracteriza prin dificultăți deosebite.

Două lucruri ne-au surprins: vizibilitatea stîngăcie de exprimare în scris a unor candidați (argumentare insuficient de legată, stil șters și șovăielnic, vocabular uniform etc.); al doilea: marea diferență dintre candidații proveniți din Prahova și cei din Tulcea. Pierderile masive le-au suferit cei din Prahova. Ceilalți au ieșit mult mai bine. Chiar dacă pentru Prahova n-ar fi decît un accident, proporțiile lui ar trebui să nu fie trecute cu vederea de inspectoratul școlar prahovean. În schimb, cel din Tulcea poate fi felicitat.

PROIECTUL PROGRAMEI DE LIMBA ROMÂNĂ PENTRU CLASELE I-VIII

O mai judicioasă organizare a materiei

Cu toate îmbunătățirile aduse imi face impresia că materialul privind fonetica și vocabularul e conceput și tratat și în actualul proiect în tranșe izolate și va trebui o mai judicioasă organizare didactică a materiei, de natură să releve legăturile care se cer stabilite între text, gramatică, lexic, exerciții de vorbire și de redactare.

Consider util ca programa școlară de limba română să cuprindă ore sistematice, de studiere a lexicului limbii literare, de îmbunătățire și cunoaștere a vocabularului elevilor, de studiere a lexicului poetic al unor scriitori, de însușire conștientă a terminologiei științifice necesare la însușirea celorlalte obiecte de studiu, ore de analiză lexicală. Unele elemente de etimologie sînt necesare elevilor pentru informarea lor științific la nivelul dezvoltării societății contemporane, contribuția etimologiei fiind, în primul rînd, de natură cognitivă și științifică. În afara celor opt ore de analize lingvistice complexe prevăzute de programă pentru clasa a VIII-a și a mențiunii că manualele trebuie să ofere și „modele” de interpretare a textului, este necesar ca fiecare manual didactic, indiferent de specialitate, să aibă explicarea termenilor noi în subsolul paginii, iar la sfîrșitul

manualului, un glosar în ordine alfabetică. Tot în scopul însușirii conștiente a terminologiei științifice și pentru informarea semantică și etimologică a elevilor, propun următoarele: tipărirea de dicționare pentru uz școlar, cu indicații ortoepice, ortografice, etimologice, semantice, cu observații asupra sinonimelor, omonimilor și paranimilor; în cadrul studierii lexicului, programa să includă și teme despre sensul și forma cuvintelor, despre originea lor și evoluția sensurilor; pentru cultivarea limbii, manualele de gramatică să cuprindă exerciții lexicale care să asigure o legătură firească între text și lexic și totodată să contribuie la cultivarea potențialului de exprimare al elevilor (exerciții pentru învățarea unor tipuri de formare a cuvintelor, despre noțiuni, despre schimbarea valorii morfologice, despre sens în funcție de diateză, tranzitivitate etc.); se pot însuși repede cu ajutorul unor contexte lămuritoare prin tema abordată, prin folosirea poetică sau prin maniera stilistică a autorului; se impune editarea unor culegeri de texte pentru analize lexicale, în presa destinată tineretului școlar.

Prof. DUMITRU ANGHEL
Liceul Costești, jud. Argeș

Cărțile bibliotecii centrale de stat atrag mulți copii

Accent pe dezvoltarea gândirii și judecății elevilor

Noul proiect de programă, așa cum este conceput, va duce la însușirea fenomenelor de limbă, a limbii literare vorbite curent, respectînd particularitățile de vîrstă, mai ales pentru clasa I și a II-a. Prin exerciții orale și scrise, elevii vor fi puși să apeleze atît la gîndire, cit și la judecată.

Autorii vor întocmi, după definitivarea programei propuse, manualele ce trebuie să aleagă cu multă grijă, textele pentru exerciții aplicative și analiză, ținînd cont de spiritul programei, de particularitățile de vîrstă ale elevilor.

Pentru clasa a II-a, unde elevii sînt începători în pătrunderea fenomenelor de limbă, cu greu se vor găsi texte suficiente care să ilustreze cu ușurință fenomenul de limbă urmărit. De aceea, după părerea mea, va fi necesar ca autorii de manuale să compună ei înșiși texte care să vină în ajutorul integrării noțiunilor predate. De asemenea, în exercițiile practice, manualele de gramatică să prevadă alcătuirea de către elevi a unor texte în care să aplice fenomenul studiat. În felul acesta, elevul este pus să gîndească acționînd, să compare ideea concepută de el și expresiile folosite în textul alcătuit independent.

Privind numărul de ore prevăzut pentru fiecare capitol, se observă ponderea acordată pentru aplicații practice. Este un fapt pozitiv, va trebui însă să fie îmbogățite unele noțiuni. De exemplu, la clasa a II-a, se prevăd la studierea subcapitolului „Cuvîntul” numai exerciții de separare a cuvîntului din propoziție, alcătuirea cuvintelor din

propoziții, noțiuni de care elevii au luat cunoștință din exercițiile făcute în clasa I de citit-scris. Cred că ar fi bine-venit, fără a supraîncărca programa și respectiv pe elevi, dacă s-ar introduce și cuvinte care arată nume de ființe, de lucruri, însușiri, pornînd de la intuiție concretă. În acest fel s-ar ușura mai tîrziu însușirea noțiunilor de substantiv, verb, adjectiv.

De asemenea, la subcapitolul „Alfabeta”, pe lângă exercițiile cu caracter aplicativ enumerate în proiect, cred că ar fi indicat să fie introdusă și scrierea următoarelor cuvinte: sa (ea, lui) și s-a (s-a dus, s-a jucat), sau (ori) și s-au (s-au întors etc.), săi (lui) și să-i (să-i aducă etc.), m-am (m-am întors acasă). Acestea, fiind des folosite în vorbirea curentă a elevilor, se pot însuși ușor, pe bază de exerciții.

Pentru substantiv și verb, tot la clasa a II-a, sînt prevăzute cîte trei ore, ceea ce cred că este cu totul insuficient. S-ar putea lua de la capitolul II „Propoziția” patru ore și afecta cîte două ore la substantiv și verb, intrucît despre punct, titlu, semnul întrebării și exclamării elevii au mai luat cunoștință și în clasa I.

În clasa a III-a cred că ar fi bine ca subcapitolul „Familia de cuvinte” să se predea după adjectiv. Intrucît și din adjective derivă cuvinte. Cele două ore acordate pentru predarea adjectivului atît la clasa a III-a cit și la clasa a IV-a sînt insuficiente. După părerea mea, ar trebui prevăzute cîte patru ore.

Inv. MIHAI CUCU
Școala generală Dăbiea, jud. Cluj

Mai multe lecții de vocabular și stilistică

Se știe că, în ultimă instanță, gradul de stăpînire a limbii române se reflectă în modul de exprimare a celor pe care-i instrui. La formarea acestor deprinderi, de o importanță covârșitoare sînt lecțiile consacrate vocabularului și stilisticii.

Față de programa în vigoare, care cuprinde 6 ore consacrate vocabularului (1 oră la clasa a VI-a și 5 ore la clasa a VII-a), proiectul pe care-l discutăm, deși propune un sistem mai încheiat de studiu al acestui capitol (în clasele a V-a, a VI-a, a VII-a, prevede totuși un număr redus de ore, doar cu două mai mult.

Consider că e necesar să se reflecteze mai atent asupra posibilităților de studiere organizată, cu mai multe detalii a vocabularului, parcurgînd întreaga tematică propusă de Clara Georgela Chiosa în lucrarea „Baze lingvistice pentru teoria și practica predării limbii române” (Editura didactică și pedagogică, București, 1971), la pag. 180—182. În felul acesta se va asigura, în adevăr, un vocabular bogat, se vor forma posibilități largi de exprimare nuanțată de corelare a cunoștințelor de gramatică cu textele literare studiate. Și acum o observație cu privire la raportul dintre gramatică și stilistică în școala generală.

Intrucît noua programă se dorește a fi o contribuție la procesul de modernizare a predării limbii române în școala generală, ar fi bine ca aceasta să reflecte și legătura indisolubilă dintre gramatică și stilistică. În acest sens, analizele lingvistice complexe (sintactice, stilistice, morfologice, lexicale, prevăzute la clasa a VIII-a) vor avea eficiența scontată numai pregătindu-le anterior. Lucrul acesta e posibil prin introducerea, începînd cu clasa a VII-a, a unor ore consacrate valorilor stilistice ale diferitelor părți de vorbire, corelate cu noțiunile de teorie literară studiate, sau anticipînd alte noțiuni ușurînd astfel înțelegerea mai adîncă a expresivității limbii noastre, dezvoltînd în acest fel deprinderi pentru comentariul stilistic. Așa, de pildă, la capitolul „Substantivul”, o oră poate fi consacrată valorilor stilistice ale acestei părți de vorbire. În baza unor exemple bine alese se vor putea reliefa valorile stilistice de epitet, de personificare, realizate cu ajutorul vocabularului, dar, mai cu seamă, puterea de

sugestie a unor metafore. În mod similar se poate proceda în cazul verbului, pronomului etc.

Lecțiile de gramatică, întregite cu cele consacrate în exclusivitate problemelor de vocabular și stilistică, ar înălțura în mod sigur lacunele inadmisibile ce se constată în vocabularul unui elev la terminarea clasei a VIII-a. Accentul trebuie să cadă pe motivație, pe satisfacția ce i-o poate oferi elevului stăpînirea deplină a limbii române ca instrument de comunicare și mijloc de expresie.

Și, o ultimă propunere: predarea limbii române (1 oră pe săptămînă) și în anii I—II, prima treaptă a liceului, să fie finalizată cu examen.

Prof. IOAN ILIEȘ
inspector școlar, Bistrița

Însușirea activă a scrierii și exprimării corecte

Sîntem bucuroși că în proiect se pune un larg accent pe predarea noțiunilor de vocabular și fonetică, însă la aceste părți ale gramaticii socotim că erau necesare mai multe ore. Fonetica știm că ajută direct la însușirea unei exprimări și scrieri corecte și credem că în cadrul acestui capitol trebuia introdus și un subcapitol — încă de la clasa a V-a — care să cuprindă mai multe reguli de ortografie, ortoepie și de punctuație. Este adevărat că multe din aceste reguli sînt prevăzute a fi învățate o dată cu diferite părți de vorbire, dar de cele mai multe ori timpul afectat orei nu permite să se accentueze asupra acestor reguli și să se folosească exercițiile aplicative. Poate că ar fi necesar, cel puțin în clasa a VIII-a, un capitol (reflectare directă a „Indreptarului de ortografie, ortoepie și punctuație”) dedicat numai ortografiei, cu dicțări și texte aplicative. Aceasta deoarece elevii și-au însușit un bagaj de cunoștințe de gramatică și pot mai ușor să înțeleagă și să-și explice scrierea mai dificilă a unor cuvinte.

Am propune ca, din numărul apreciabil de ore afectate la fiecare din clasele V—VIII pentru compuneri ori puse

la dispoziția profesorilor, cîteva să fie folosite la sfîrșitul anului școlar, alături de orele de recapitulare finală, pentru formarea de deprinderi necesare scrierii și exprimării corecte.

Accentuăm asupra necesității ca elevii să cunoască aceste norme, intrucît în actuala programă a studiului liceal, limba este cenușăreasă, iar ortografia se învață — cit se mai poate — prin niște ore sporadice. Urmărînd elevii pînă în clasa a IX-a generală, poate era bine ca proiectul publicat să conțină și materia ce se va preda claselor a IX-a și a X-a, în scopul orientării noastre pe întreg ansamblul de studiu.

În ceea ce privește predarea morfologiei și sintaxei, proiectul se pare că urmărește transmiterea unor noțiuni teoretice, mai ales la clasele a V-a și a VI-a, ca la a VII-a și a VIII-a să predomină exercițiile. Ni se pare totuși dificil de transmis noțiuni ca: antonime, predicat nominal ori adverbial de loc, timp și mod într-o singură oră, chiar dacă ni se acordă și o oră pentru exerciții — la clasa a V-a.

De asemenea, în clasa a VI-a, adjectivului, gradelor de comparație ale ad-

jectivului, declinațiilor și funcțiilor sintactice ale adjectivului li se acordă doar o oră. Socotim că este prea puțin chiar dacă în clasa a VII-a se revine asupra părții de vorbire, dar tot numai într-o oră.

În clasa a VII-a, substantivul și articolul (hotărît, nehotărît, posesiv și demonstrativ), cazurile substantivelor, funcțiunile lor sintactice, declinarea substantivelor se vor relua doar într-o singură oră. Sînt foarte bine-venite cele două ore de exerciții de fixare, dar elevii trebuie să stăpînească bine noțiunile teoretice pentru a le pune în aplicare în mod corect.

Am dori ca textele alese pentru exerciții să cuprindă mai multe exemple din operele lui Lucian Blaga, Ion Barbu, Tudor Arghezi, George Bacovia, Marin Preda, Zaharia Stancu, precum și din presă, cu fenomenele lingvistice contemporane, cu neologisme de circulație și să se renunțe pe cît posibil la textele cu arhaisme ori regionalisme.

Prof. IOAN GIURA
Liceul de cultură generală, Gurahonț, jud. Arad

Al IV-lea Simpozion internațional de sociologie a sportului

Între 28 august—2 septembrie a.c., a avut loc la București cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologie a sportului cu tema „Rolul social al jocurilor copiilor”. Această interesantă manifestare științifică a fost organizată în colaborare cu Comitetul internațional de sociologie a sportului de către Comitetul român format din reprezentanți ai Academiei de științe sociale și politice, Consiliului Național al Organizației Pionierilor, Comitetului național de sociologie, Universității din București și Centrului de cercetări pentru problemele tineretului.

Lucrările, desfășurate în aula Universității din București și la Palatul pionierilor, în cadrul a cinci plenary, opt grupe de lucru și o masă rotundă, au abordat o problematică largă privind: socializarea copiilor prin jocuri spontane și organizate; dezvoltarea creativității copiilor prin joc și sport; sportul și statul; condiționarea socială a jocurilor și sportului; metodele de cercetare a grupelor de joc; perfecționarea animatorilor preocupați de petrecerea adecvată a timpului liber al copiilor etc.

125 participanți din 18 țări

Simpozionul a reunit specialiști din domeniul sociologiei, sportului, pedagogiei și psihologiei, cadre universitare, cercetători științifici și practicieni din 18 țări — Austria, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Danemarca, Elveția, Egipt, Finlanda, Franța, Israel, R.D.G., R.F.G., Olanda, Polonia, România, S.U.A., Ungaria, U.R.S.S. Printre participanții la această manifestare științifică s-au aflat 45 specialiști de peste hotare din cadrul Comitetului internațional de sociologie a sportului, din diferite centre și instituții de profil de peste hotare: prof. univ. dr. Andrzej Wohl, vicepreședinte (Polonia), prof. univ. dr. Gerald S. Kenyon, secretar general (Waterloo-Canada), prof. univ. dr. Abdel Azim Fayyaz (Egipt), prof. Anghel Stoicev (Bulgaria), prof. univ. dr. Kalevi Heimilä (Finlanda), prof. univ. dr. N. Ponomarev (U.R.S.S.), prof. univ. dr. Karol Stranai (Cehoslovacia), prof. univ. dr. Fred Gras (R.D.G.), R. R. Efferman (Israel) ș.a. De asemenea, la lucrări au luat parte profesori, cercetători, oameni de știință români, dintre care remarcăm prezența prof. univ. dr. doc. Stanciu Stojan, membru corespondent al Academiei R.S.R., prof. univ. dr. George

Ciucu, rectorul Universității din București, prof. univ. dr. H. H. Stahl, președintele Secției de sociologie a Academiei de științe sociale și politice, prof. univ. Ion Șiclovan, rectorul Institutului de educație fizică și sport, conf. univ. dr. Ovidiu Bădina, directorul Centrului de cercetări pentru problemele tineretului.

78 de referate și comunicări științifice

În cadrul simpozionului s-au susținut numeroase lucrări, manifestarea științifică respectivă fiind mult mai amplă decât simpoziunile internaționale de sociologia sportului anterioare (organizate succesiv la Köln, Viena, Waterloo-Canada).

O bună parte din lucrări au fost dedicate problemei contribuției jocurilor la integrarea socială a copiilor, „Procesul de socializare a copiilor prin jocuri spontane și organizate” (G. Ciucu — România), „Socializarea în grupele de copii și tineret prin joc și sport” (R. Helanko — Finlanda), „Jocurile și construcția realităților” (K. Hammerich — R.F.G.), „Elemente de muncă și joc în activitatea copilului” (A. Monier — Franța), „Relații și stări conflictuale în jocurile copiilor” (I. M. Korotkov — U.R.S.S.), „Agresivitate și catarsis în joc și sport” (M. Epuran — România) ș.a. Alte comunicări au fost dedicate contribuției jocurilor la dezvoltarea biopsihică a copiilor: „Posibilități de concretizare a dezvoltării psihomotrice a copilului prin joc” (I. Mihăilă — România), „Relațiile între principiul funcționalității și intenționalității în jocurile copiilor” (K. Stranai — Cehoslovacia), „Depășirea limitelor psihologice în sport” (A. Myers și G. Myers — S.U.A.), „Debutul sportiv” (Fl. Georgescu și Gh. Cîrstea — România) etc.

Cu interes au fost primite și lucrările privind contribuția jocurilor la dezvoltarea personalității: „Jocurile copiilor de 7—14 ani și dezvoltarea creativității” (V. Radulian — România), „Opțiunea în sport” (A. Stoicev — Bulgaria), „Jocurile copiilor ca mijloc de pregătire a diferitelor obiecte” (A. A. Fayyaz — Egipt), „Contribuția sportului la formarea și dezvoltarea personalității” (O. Neamțu — România).

Problemele perfecționării animatorilor, ale influenței familiei, grupului și taberelor în jocurile copiilor au fost de asemenea reflectate în multe lu-

crări, dintre care menționăm: „Formarea și perfecționarea animatorilor în domeniul jocurilor pionierești” (P. Silvestru — România), „Aspirațiile părinților privind socializarea copiilor” (Z. Ciupak — Polonia), „Timpul liber și cultura fizică” (M. Goșeva — Bulgaria), „Stiluri de cooperare și întrecere în jocurile sportive ale copiilor” (R. R. Efferman — Israel) ș.a.

Căile de cercetare a resurselor formative ale jocului au format obiectul unor referate interesante privind: „Metodele de cercetare a grupelor de joc” (J. Cikler — Cehoslovacia), „Joc și contrajoc” (F. Mahler — România), „Sportul în terapia copiilor handicapați” (W. Krüger — R.F.G.) etc.

Multiple aspecte ale relațiilor dintre sport și stat, ale structurii sociale a sportului au făcut obiectul mai multor comunicări, cum sînt: „Condiționarea socială a jocurilor de mișcare” (A. Wohl — Polonia), „Turismul în ansamblul preocupărilor pionierești” (E. Wilk — România) ș.a.

Numărul mare de lucrări a permis o tratare multilaterală a temei simpozionului, aprofundarea diferitelor ei aspecte, avansarea unor soluții de optimizare a încorporării jocului în ansamblul mijloacelor de educare și instruire a copilului contemporan.

Fructuos schimb de opinii și de experiență

În dezbaterile din cadrul simpozionului s-a realizat un rodnic schimb de păreri și de informații, participanții subliniind importanța jocului ca instrument de socializare a copiilor, dinamica relației elementelor de joc și a celor de muncă în activitatea copiilor, rolul jocurilor de grup și sporturilor de echipă în formarea personalității, aportul sportului în dezvoltarea psihofizică a copilului contemporan. Un deosebit accent s-a pus în discuții pe necesitatea valorificării plene a resurselor formative ale jocului, pe studierea evoluției conținutului și formelor de joc în societatea modernă, pe pregătirea adecvată a animatorilor ce se ocupă de organizarea timpului liber al copiilor.

O prestigioasă manifestare științifică

După cum s-a apreciat în concluziile prezentate de H. H. Stahl (România), A. Wohl (Polonia) și V. Radulian, președintele Comitetului român de organizare, cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului, ținut la București, reprezintă o manifestare științifică de prestigiu. Atît în conținut, cît și în cadrul conferinței de presă, organizată cu acest prilej, s-a relevat faptul că simpozionul de sociologia sportului s-a organizat pentru prima oară într-o țară socialistă și a beneficiat de climatul favorabil necesar liberului schimb de opinii și experiență, bucurîndu-se de multă atenție din partea autorităților și opiniei publice românești. Comitetul internațional de sociologia sportului a subliniat totodată că pentru prima oară a venit mai îndeaproape în contact cu problemele organizațiilor de copii și tineret, acest lucru fiind foarte important în contextul colaborării factorilor socio-educationali.

Încadrîndu-se în politica țării noastre de promovare a relațiilor de colaborare științifică și culturală, cel de-al IV-lea Simpozion internațional de sociologia sportului rămîne o valoroasă manifestare științifică, precum și o acțiune semnificativă în cadrul eforturilor ce se fac pe plan internațional de către toți factorii ce contribuie la crearea unei atmosfere de destindere, de pace, de cooperare fructuoasă între popoare, pe tărîmul științei, culturii, al educației.

ECOURI

Sociologi, pedagogi și psihologi specialiști în sport și joc au dezbătut, timp de șapte zile, variate aspecte ale unei problematice de mare interes: rolul social al jocurilor copiilor. S-a realizat astfel un valoros schimb de idei, problemele teoretice și practice ale jocului au fost înfățișate din diverse puncte de vedere. Cu privire la semnificația și valoarea acestui simpozion, transcriem pentru dumneavoastră opinia unor oaspeți de peste hotare.

Prof. univ. dr. Kalevi Heimilä, Finlanda, membru al Comitetului internațional de sociologie a sportului:

„Uneori sociologii sînt acuzați că complică lucrurile simple și că pe cele complicate le simplifică. Poate că așa își închipuie unii și cu privire la jocul copiilor. Dar eu cred că acesta este într-adevăr un lucru complicat, adică un fenomen complex. Cu atît mai mult, cred că este un merit al acestui simpozion de a fi contribuit la găsirea unor soluții în acest domeniu. Am fost impresionat de faptul că colegii din România utilizează cu multă competență metode științifice în studierea jocului copiilor. Dezbaterile din această reuniune vor impulsiona cercetările din domeniul sportului și jocurilor. Ceea ce este foarte important. Căci jocurile și sporturile nu constituie un sistem închis, ele au numeroase implicații sociale, ele fac parte din societate în ansamblul său”.

Prof. univ. dr. Nicolai Ponomarev, U.R.S.S.:

„Vreau să remarc orientarea profund umanistă a lucrărilor simpozionului. Problematicele acestora s-a referit la formarea generației tinere în spiritul păcii, al prieteniei între popoare. Și aceasta este un lucru remarcabil.

În cadrul acestei reuniuni au fost ridicate și dezbătute probleme importante, cum ar fi corelația dintre joc și muncă, relațiile existente dintre jocul spontan și cel organizat. Se poate afirma că ne apropiem de înțelegerea rolului pe care îl ocupă jocul în formarea socială a copiilor și tineretului.

Vreau să apreciez pozitiv lucrările acestui simpozion în care au fost prezentate referate și comunicări conținînd o vastă informație. În care s-a afirmat o gândire sociologică modernă”.

Prof. univ. dr. Abdel Azim Fayyaz, Egipt, membru al Comitetului internațional de sociologie a sportului:

„Ca reprezentant al Egiptului și Africii, am fost fericit să particip la acest simpozion internațional, să vin în România. Plec de aici cu o mare admirație pentru sistemul de învățămînt și pentru educația din țara dumneavoastră. În aceste zile am cunoscut îndeaproape activitățile sportive și jocurile pe care le inițiază educatorii din România. Organizația pionierilor și am avut multe de învățat. Admir faptul că aici timpul liber al copiilor este organizat de specialiști. Am simțit și am înțeles grija statului socialist pentru educarea tineretului.

Organizatorii simpozionului au desfășurat o activitate rodnică, au înlesnit un schimb de idei și de experiențe pentru care nu ne rămîne decât să le mulțumim”.

Prof. univ. dr. Andrzej Wohl, Polonia, vicepreședinte al Comitetului internațional de sociologie a sportului:

„În cei opt ani de activitate, comitetul nostru, care funcționează pe lângă UNESCO, a reușit să strîngă în jurul său 150 de specialiști sociologi și pedagogi sportivi, a inițiat patru simpoziune internaționale, a organizat cercetări cu caracter interdisciplinar cu participare internațională. Simpozionul, care a avut loc în România este important prin faptul că s-au abordat pentru prima dată problemele jocului. S-a prezentat un număr mare de lucrări, care consider că vor contribui la elucidarea unor aspecte privind educarea tineretului”.

Oră de educație fizică la Liceul nr. 35 din București.

O nouă atitudine față de notă

Sondaj de opinie

Dacă evaluarea cunoștințelor constituie o măsură a realizării obiectivelor noastre educaționale, o nouă atitudine față de notă se impune cu necesitate tuturor profesorilor și elevilor. Ne aflăm în fața unui proces de reconsiderare a funcțiilor notei. Trierea și ierarhizarea elevilor au fost principalele funcții ale sistemului tradițional de notare. Cum vom proceda însă, conduși de criteriul aferenței inverse, ca nota să asigure continuitatea învățării, să aprecieze mai mult calitatea și nu cantitatea muncii depusă de elevi, să fie stimulative? Consemnăm opiniile despre aceasta ale unui grup de profesori de la Liceul „I. L. Caragiale” din București.

Prof. Alexandrina Tutoveanu (limba și literatura română): După mine, nota este aprecierea unui sumum de cunoștințe către care elevul a fost orientat de profesor, iar el le-a aprofundat și le-a descoperit noi valențe. Nota acordată în maniera tradițională solicită mai ales fondul informațional, memoria elevului, iar pentru profesor e o cerință de ordin... administrativ, ceea ce invită la superficialitate de ambele părți. Unul din obiectivele esențiale ale notei — și pentru profesor, și pentru elev — e atins dacă ea reflectă mai ales creativitatea gândirii elevului. Un profesor dublat de un psihopedagog va ști să o solicite, indiferent de disciplina pe care o predă. Dar, în condițiile supraîncărcării programelor și manualelor, materia multă de parcurs la toate obiectele, insuficient selectată calitativ, nu dă răgaz elevilor să ajungă la generalizări, sistematizări, la aprofundarea problemelor, iar profesorul reușește prea puțin, într-o oră de curs, să apeleze la factorii gândirii, la creativitatea și originalitatea interpretării.

Prof. Lidia Hieșu (chimie): Este de dorit ca nota să reflecte acele calități ale gândirii pe care dorim să le dezvoltăm. În măsura în care modul de predare reelaborează materialul nu pe canoanele manualului, elevul este obișnuit să lucreze independent, în așa fel încât, la orice întrebare, el e pus în fața unei noi probleme, plecând de la datele ce i se oferă. În felul acesta, se învață în clasă, cu ajutorul unor exerciții, în așa fel încât elevul să plece din clasă posedând elementele fundamentale ale lecției. Nota va sancționa prezența sau absența elevului în procesul de cunoaștere, ea va nota participarea și munca lui independentă, în care aceste calități ale gândirii sunt incluse.

Prof. Victoria Demea (științe sociale): În sensul dezvoltării creativității gândirii, notele nu sînt stimulative în suficientă măsură. La științele sociale, ne interesează în primul rînd, mecanismul gândirii, să deschidem elevilor o perspectivă. E preferabil ca un elev să nu fie notat în mod curent, pentru că în actuala programă nu dispunem mai mult de doi ani de un colectiv de elevi. E mai profitabil deci să se urmărească activitatea lui. Neastîndu-se să fie notați la fiecare răspuns elevilor li se stimulează, pe această cale, interesul în susținerea discuției, inițiativa prezentării de noi soluții față de programă, li se conturează sfera și adîncimea zonei ideatice pe care o pot explora. Și elevii au nevoie permanent să știe unde și în ce raport cu materia se află. Prin exerciții scrise, pe o temă dată, chiar restrînsă, se pot sesiza și alte calități: inventivitatea, simțul estetic, modul cum își prezintă cunoștințele în cadrul științelor sociale, știut fiind că unii dintre ei înfîmînă greutăți și în vehicularea terminologiei filozofice. Apreciind rezultatele învățării, nota să evalueze concluzia originală a elevului nu răspunsul identic în serie, să consemneze evoluția înărilor, progresele lui ca intelect și afectivitate, eliminîndu-se diferențele prea mari între note hazardate. În felul acesta se realizează aferența inversă și pentru elev nota îl ajută să se autoaprecieze. Nici elevii nu se străduiesc totuși să înțeleagă avantajul ieșirii din vechile scheme de învățare. Se crează între ei o mică „prăpastie” — „toxicitate” nu se împacă deloc cu sistemul ne tradițional în timp ce sistemul actual nu invită încă în mod complet la formarea pe cei mai activi elevi, care pot realiza confrunții, avansa noi idei, valorificînd cunoștințe de la alte obiecte, se pot transforma în niște capacități. În stare să preia comentarii și să decidă.

Prof. Valeria Tomuleanu (matematică): Probele scrise, mai ales cele

care se dau la sfîrșitul capitolelor, sînt în evidență puterea elevilor de concentrare, gîndirea logică, atenția. Ele reflectă mult mai bine valoarea exactă a cunoștințelor și asigură continuitatea învățării și evaluării, dar cer multă rigoare și atenție din partea profesorului, o judicioasă alegere a subiectului.

Prof. Mariana Stoian (limba franceză): Examinarea ocazională a 2—3 elevi, la tablă, timp de 15—20 minute, nu este în corelație cu sistemul de lucru — de activizare a clasei în cadrul lecției. Prin specificul obiectului pe care-l predau — limba franceză — cea mai mare parte din oră se desfășoară în schimburi rapide de replici creatoare sau dirijate, exerciții structurale, care presupun ca toți elevii grupei (15—25) să participe la oră, răspunzînd de cîteva ori. Ce ar însemna aceasta, din punct de vedere al notării tradiționale? Toți să primească o notă în fiecare oră sau... nici unul. A devenit un loc aproape comun faptul că verificarea tradițională creează o atmosferă emoțională încărcată, de așteptare încordată: „voi fi sau nu voi fi ascultat?”, neplăcut pentru stabilirea unui dialog viu, sincer între profesori și elevi; că e subiectivă (poate exista factori care să mă impresioneze plăcut sau neplăcut), parțială și înțimplătoare, în sensul că poate să nu oglindescă nivelul real de cunoștințe (elevii ghicesc momentul cînd sînt verificați „se asigură de notă” și nu se mai pregătesc etc.). Pentru asigurarea continuității învățării, e oportun ca verificarea parțială să fie înlocuită cu verificarea-exercițiu frontală. „Vîntorii de notă” să nu mai fie încurajați la oral, dar periodic să se efectueze verificarea frontală în scris, prin teste de cunoștințe (pentru aceasta e necesar să se pună la dispoziția

profesorilor un material mai bogat de îndrumare docimologică), sau, în lipsă de teste, prin lucrări scrise, pentru care profesorul să stabilească un punctaj docimologic (astfel se asigură obiectivitatea și cuprinderea întregului material). O observare permanentă a elevilor consemnată în fișe, caiete și catalog înseamnă implicit și o dorință mai puternică a elevilor de a învăța.

Red.: ...integrînd, printre noile funcții ale notei, și funcția ei stimulative, Evaluarea sistematică și ritmică a cunoștințelor elevilor poate fi asigurată și în condițiile unei singure ore pe săptămîină?

Prof. A. Tutoveanu: Ritmicitatea notei, care se asigură mai ales la obiectele cu un număr de ore săptămînal mai mare, servește, paradoxal, ca un fel de „supapă”, la promovarea unor elevi care poate nu ar promova dacă nu ar exista această obligație didactică. Mă refer la elevii „de nota 5”, așa-zii elevi problemă. Or, o sarcină nouă a noastră, acum, este să-i dezvoltăm pe toți și pe fiecare în parte, eliminînd eșecul școlar. Trimestrul III al anului trecut a avut numai 8 săptămîni, deci, la materiile cu o singură oră pe săptămîină, 8 ore, la o clasă formată în medie din 35—40 de elevi. Este evident că notarea tradițională cu greu atinge, în aceste condiții, obiectivele educaționale noi. Mult mai util este procedeele testelor de cunoștințe.

Prof. L. Hieșu: Notarea ritmică este pentru elev un element coercitiv și stimulator: îl pune în gardă — dacă nivelul cunoștințelor lui este sub exigențe sau nu — îi poate regla și impulsiona ritmul învățării, iar pentru profesor e un mijloc de conducere a acestui ritm. Mai adaug că o notă fă-

ră comentariu cade cel mai adesea ca o sămîntă într-un pămînt sterp.

Prof. M. Stoian: Prin teste periodice aplicate se asigură și ritmul studiului, se evită și subiectivitatea în aprecieri. Un punctaj în notare, foarte precis stabilit: atât pentru conținut, atât pentru ortografie-stil, atât pentru creativitate, sensibilitate etc. — cunoscut bine de elevi — aduce surplusul de motivare, îi obiectivizează, le exclude emoțiile și permite fiecărui elev să lucreze după ritmul propriu.

Red.: Se poate opera deci o tratare diferențiată a tuturor elevilor, în cadrul examinării, potrivit particularităților psiho-individuale ale fiecărui elev?

Prof. L. Hieșu: Notarea corectă pleacă și de la respectul pe care profesorul îl datorează individualității elevului. Sînt elevi timizi, lenți sau repeziți. Aceștia din urmă ajung să afirme altceva decît au dorit. Profesorul e dator să urmărească corelația logică a ideilor, care poate fi înăbușită de emoție, să-i lase să vorbească.

Prof. V. Demea: Într-adevăr, unii elevi sînt mai complexați la oral. Intervin factorii psihologici: blocajul, nervozitatea, proasta dispoziție. Atunci, pe cît e posibil, nu de ei mă ocup.

Prof. A. Tutoveanu: Punctul de greutate cade tot pe marea artă a profesorului, căruia îi revine sarcina de fin psiholog ca, în cazul elevilor suprasensibili, al celor caracterizați printr-un sever autocontrol, al ambicioșilor și, sigur, al unor elevi nepregătiți, să intervină cu tact, în așa fel încît să nu fie cauza inhibării și a reacțiilor negative față de carte.

DOINA STERESCU

Analiza promoțiilor școlare

În compartimentul activităților umane, funcția de control asupra desfășurării normale a proceselor este conștientă, planificată, organizată și, în majoritatea cazurilor, instituționalizată. Pe lângă aceste însușiri, controlul uman (care echivalează, în ultimă analiză, cu autocontrolul) o mai posedă și pe aceea de a se diversifica în concordanță cu obiectul și cu scopurile sale specifice. De aceea, și cînd este vorba despre sistemul de învățămînt, exigențele practicii duc la constituirea unui ansamblu de trepte, modalități și metode de control. Numitorul comun al acestora se profilează, de fapt, ca o evaluare a rezultatelor, comparativ cu așteptările materializate în obiective, norme și standarde.

Contribuția cercetării educaționale în domeniul evaluării ar putea fi cu greu supraestimată, fie că este vorba despre elaborarea și validarea experimentală a metodelor și a tehnicilor. Treccrea de la controlul administrativ-funcțional la acela operațional, de specialitate implică, evident, cooperarea aparatului științific.

Prin concursul acestor factori cu o apartenență pînă mai ieri foarte diferită (organe ierarhice centrale și teritoriale, cadre didactice, cercetători în probleme de învățămînt), se conturează astfel domeniul aparte al investigațiilor, diagnosticului și soluțiilor de evaluare. Sfera evaluării se extinde de la controlul periodic exercitat de profesor asupra progreselor realizate de către elev la explorarea prin mijloace științifice a stării sistemului sau a unuia din subsistemele (treptele) învățămîntului, la un moment dat. Logica dez-

voltării școlii întocmește vechea și rigidă compartimentare despre care am pomenit, prin conlucrarea energicilor la depistarea și înlăturarea disfuncțiilor. Concepția metodologică a evaluării, înțeleasă în acest mod, prezintă minimum două avantaje: a) pune la dispoziția organelor de control instrumente mai sigure și utilizabile într-un timp mai scurt; b) oferă organelor de decizie studii în care cauzele curențelor operative de teren.

Unul din exemplele cele mai caracteristice în această privință este acela al „pierderilor școlare”. Potrivit terminologiei adoptate în 1970 de către Biroul Internațional al Educației, pierderile școlare reprezintă efectele pe care repetenția și întreruperea studiilor le au asupra proceselor instructiv-educative. Repetenția este considerată pierdere fiindcă provoacă reducerea numărului de locuri dintr-o clasă, pînă la limita cînd devine necesară restructurarea claselor paralele, sau determină supraîncărcarea clasei, ceea ce echivalează cu stînjeneria activității didactice normale. Pe de altă parte, repetenția mărește numărul de ani și volumul de fonduri necesare pentru trecerea unei promoții (serii) școlare printr-o treaptă (sau mai multe trepte) de învățămînt. Tot așa, părăsirea timpurie a unei clase și a unei trepte de învățămînt este o pierdere din efectivul seriei și din fondurile prevăzute pentru pregătirea acesteia la un anumit nivel.

Evaluarea sistemului de învățămînt prin prisma pierderilor școlare se rea-

lizează în mai multe etape: a) estimarea pierderilor pe o perioadă anterioară (după principiul seriilor de elevi reconstituite); b) elaborarea principalelor ipoteze de lucru rezultate cu acest prilej; c) urmărirea longitudinală a unei serii, de la intrarea și pînă la ieșirea din școală, cu analiza simultană a cauzelor școlare și extrașcolare care provoacă pierderi, precum și cu formularea căilor pentru reducerea și înlăturarea lor. Dinamica unei promoții (promovării, repetării, abandonării) poartă denumirea de „flux școlar”, de unde și termenul „metoda fluxului”.

Chiar dacă cercetările cu diferite grade de profunzime implică utilizarea unor eșantioane naționale reprezentative și a unor unități școlare sau clase speciale destinate acestui scop, evidența codificată a seriei luate în studiu necesită înscrierea întregii populații școlare de vîrsta respectivă, eventual cu ajutorul unei cartofeci sau „carti de identitate școlară”, care să însoțească toți elevii, din momentul înscrierii în clasa întâi și pînă în momentul cînd părăsesc sistemul de învățămînt, prin absolvirea unui ciclu terminal și prin intrarea în activitatea profesională.

În același timp, pentru a-și îndeplini funcția pe lângă decizie, instituțiile și persoanele angajate într-o asemenea acțiune de proporții și de interes național vor avea posibilitatea să informeze conducerea, periodic și pe baza unei informații exhaustive asupra dinamicii fluxului școlar, ca și asupra eventualelor discuzii corectabile încă din primele faze ale cercetării.

VL. KRASNASESCHI

Activitatea în grup la orele de literatură română

Opțiunea pentru organizarea învățării în grup se justifică prin superioritatea virtuților și avantajelor acestei metode de lucru care este capabilă de reale influențe pozitive, exercitate atât în planul pregătirii intelectuale, cât și în cel al dezvoltării moral-afective a personalității elevului.

În condițiile învățării în grup, calea către cunoaștere se realizează, în principal, prin dobândirea de cunoștințe pe baza efortului propriu al elevului; crește responsabilitatea fiecărui elev care lucrează în cadrul grupului; se creează un mediu favorabil relațiilor de muncă colectivă; se temperează tendințele extremiste ale unor elevi, aroganța și vedetismul sau timiditatea și neîncrederea în forțele proprii ale altora, conturându-se liderii autentici, (buni organizatori) ai grupurilor de elevi.

Avantajul real al acestei metode de lucru este știrbit, uneori, de deficiențele cărora practica pedagogică nu le-a găsit încă soluții ca: sistemul de notare în cadrul lucrului în grup, lipsa de timp acuzată cu îndreptățită justificare de cadrele didactice ș.a.

Cu conștiința avantajelor și a deficiențelor, cu conștiința lipsei unui sistem teoretic și a unei confirmări practice unanime, am experimentat lucrul în grup în cadrul unui număr de ore de literatură română.

Din practica predării s-au desprins și s-au conturat câteva tipuri de activitate.

I. GRUPURI OMOGENE — PROBLEMATICA DIFERITĂ

Exemplificăm prin predarea pastelului „În miezul verii” de G. Coșbuc. Programa afectează analizei literare a acestei poezii două ore. Prima oră, al cărei centru de greutate cade pe contactul direct cu textul, rămâne în structura ei clasică:

a) Incadrarea poeziei în ciclul pastelurilor coșbuciene: paralela cu pastelurile lui Vasile Alecsandri.

b) Succinta prezentare a pastelului de către profesor și lectura expresivă a poeziei.

c) Comentariul asupra conținutului poeziei începând cu eventuala explicație a unor cuvinte și expresii deosebite și până la sentimentele comunicate de poet.

Ora a doua, care va continua analiza începută, va permite folosirea din plin a lucrului în grup. Această oră am conceput-o în două momente:

a) Verificarea conținutului pastelului, cu ilustrarea unor versuri învățate pe de rost; pe măsură ce elevii sînt ascultați, se completează pe tablă planul analizei literare (atît cît permit cunoștințele de conținut).

b) Continuarea analizei literare; clasa va fi împărțită în trei grupuri neomogene ca nivel de pregătire, corespunzătoare șirurilor de bănci, iar în fiecare grup vor lucra cîte patru elevi. Elevii vor lucra cu textul în față, cu creionul pe maculator. Vor primi sarcini diferite, cărora le vor da răspunsuri prin colaborare în cadrul grupului.

Sarcinile grupurilor A

1. Desprindeți din pastel suite de imagini care alcătuiesc tabloul amiezii de vară.
2. Cîte imagini se succed?
3. Delimitați imaginile în text.

Sarcinile grupurilor B

1. Recunoașteți în text figurile de stil cu pregnanță plastică.
2. Scoateți-le pe coloane după felul lor.
3. Gîndiți-vă la rolul lor în reliefaarea cadrului de natură descris de poet.

Sarcinile grupurilor C

1. Faceți observații asupra versificației poeziei: structura strofei, ritmul și rima.
2. Faceți observații asupra limbajului folosit de poet.

În timp ce elevii lucrează, profesorul poate lămurii eventualele nedumeriri ale vreunui grup sau da indicații suplimentare vreunui alt grup rămas mai în urmă. Timpul lăsat elevilor pentru rezolvare este limitat de profesor în funcție de dificultatea sarcinilor, dar și de ritmul în care lucrează clasa.

Apoi, se completează la tablă planul de analiză literară a pastelului cu considerațiile făcute de elevi prin rezolvarea sarcinilor pe care le-au avut. Grupurile participă la răspunsuri cu mare interes, se corectează și se completează reciproc. Evident, atenția profesorului trebuie mărită. El rămîne coordonatorul concluziilor la care ajung elevii. Planul la tablă se completează integral și elevii iau ca temă acasă lucrarea în scris a analizei literare după planul elaborat cu o participare atît de vie a elevilor.

În timpul verificării soluțiilor propuse de elevi la problematica primită, răspunsurile deosebite, argumentate și expuse frumos pot fi notate, chiar dacă ele nu mai reprezintă rezultatul exclusiv al elevului care răspunde.

De fapt, însăși expunerea sa este dovada că posedă cunoștințele pe care le expune și că are și capacitatea de a le exprima logic, coerent. Iar în fond, acest lucru trebuie notat și nu calea prin care se asimilează cunoștințele.

II. GRUPURI OMOGENE — PROBLEMATICA COMUNĂ

Exemplificăm prin predarea lecției „Pe Bistrița și pe Trotuș” de Geo Bogza. Conform programei, am conceput predarea acestui fragment de Geo Bogza într-o singură oră.

Filmul lecției a fost următorul.

- a) Prezentarea reportajului prin pasiunea autorului de a cînta frumusețile și bogățiile țării și prin legarea reportajului de „Fabrică și munte”, cunoscut de elevi în clasa a VII-a.

- b) Lectura expresivă a textului, urmată de explicarea termenilor necunoscuți, numeroși în general în scrierile lui Geo Bogza.

- c) Rezolvarea de către elevi a unor sarcini formulate de profesori, prin metoda lucrului în grup.

Clasa a fost împărțită în grupuri omogene de cîte patru elevi. Profesorul scrie la tablă un chestionar ori un plan de probleme; elevii au la dispoziție un timp oarecare, în care vor rezolva prin colaborare problemele; apoi sînt ascultați și notați pentru modalitatea în care au lucrat și pentru calitatea răspunsurilor individuale.

Tema pentru acasă va fi „Comori ale trecutului și ale prezentului pe pămîntul Moldovei”.

III. GRUPURI ETEROGENE — SARCINI CU GRAD DE DIFICULTATE DIFERIT

Exemplificăm prin verificarea poeziei „Lidice” de Eugen Jebeleanu. Poezia a fost predată în ora anterioară. Verificarea prin lucru în grup a fost concepută astfel:

Clasa a fost împărțită în trei grupuri eterogene: grupurile A, B și C în ordinea crescîndă a capacității. Pentru ele, sarcinile formulate au fost de dificultate mică, medie, mare.

Sarcinile grupurilor A

— Să construiască propoziții și fraze cu cuvintele și grupurile de cuvinte: Lidice, cîmp sterp, un pumn de lucruri mici carbonizate, ... ș.a., ziduri de ură, milioane, ... alese de profesor după o anumită logică sau scop.

Sarcinile grupurilor B

Să formuleze prin întrebări planul de idei al poeziei.

Sarcinile grupurilor C

Să descrie tablourile care alcătuiesc poezia „Lidice”.

Să exprime prin ce mijloace reușește autorul să exprime tensiunea sa sufletească la vederea lucrurilor din muzeu.

După răgazul afectat rezolvării sarcinilor, am pornit cu ascultarea unui elev dintr-unul din grupurile B, care au formulat întrebările. Ceilalți elevi au avut o atitudine foarte activă: au adăugat întrebări, au corectat formulările improprii sau greoaie, au aprobat sau au dezaprobat planul propus.

Apoi, a venit rîndul grupurilor A — un elev numit a citit propozițiile sau frazele formulate de grupul său și din nou clasa a participat cu mare interes: a respins soluțiile corespunzătoare sau le-a îmbunătățit. În final au fost ascultate și răspunsurile elaborate de elevii grupelor C, referitoare la tablourile poeziei și la mijloacele de exprimare a stărilor sufletești ale poetului.

La capătul celor cîteva ore de aplicare a metodei lucrului în grup (prinse și neprinse în lucrarea de față), se impun cîteva observații și concluzii:

1. Lucrul în grup are o mare eficiență, iar nereușitele se datoresc nu metodei, ci lipsei de precedent și de obișnuință a profesoarei și a elevilor de a lucra într-un astfel de cadru.

2. Metoda organizării lucrului în grup presupune o folosire adecvată, lecției și momentului. Vor rămîne, deci, lecții de literatură în care maximum de eficiență va aparține structurii clasice, vor fi lecții de literatură în care vioara întâi va fi diafilmul sau magnetofonul etc dar alături de ele sau combinată cu ele, metoda lucrului în grup se afirmă cu drepturi ce încep a fi recunoscute și cu mari făgăduinți.

3. Aceasta este o metodă cu mare putere de activizare a elevilor; cei buni din grup sînt crescîndu-le răspunderea pentru soluțiile pe care le dau; cei mai slabi nu se mulțumesc să preia soluțiile fără nici o contribuție, căci fiecare copil are în el simburile demnității. Apoi, dacă soluția este greșită de unul, există alte trei minți care urmăresc, adică alte trei posibilități de sesizare a greșelii.

De asemenea, soluția propusă de un membru al grupului are de la una la trei posibilități de completare și îmbogățire.

4. Numărul relativ restrîns de ore în care mi-am permis aplicarea metodei lucrului în grup se explică prin faptul că programele și manualele actuale sînt concepute în concordanță cu metodologia clasică și, în consecință, apar probleme legate de timp, de respectare a programei etc.

Oricum, primii pași l-am făcut; drumul către perfecționare e greu, dar e larg deschis contribuției fiecăruia.

Prof. GEORGETA BENCLINOV
Școala generală nr. 8 din Călărași

Compunerea la clasele I-IV

Nu trebuie să așteptăm ca elevii să ajungă în clasa a IV-a ca să fi exercitat din plin toate tipurile de compunere. Compunerile libere se pot da la toate clasele. Se pot intercala printre celelalte tipuri, fiind mai mult folosite în etapa finală a anului și mai mult în etapa finală a ciclului (cl. a IV-a). Pot fi orale sau scrise colective sau individuale, aceasta depinzînd de etapele anului școlar. Astfel de compuneri pot porni de la un titlu precizat de învățător sau de la o temă, lăsînd posibilitatea copilului să-și aleagă titlul. Fiecare elev va trata tema în felul lui, potrivit cunoștințelor, temperamentului, experienței de viață, dispoziției sufletești, înclinației, aptitudinii sau chiar talentului său. De asemenea, la unele compuneri libere se poate da elevului libertatea de a-și alege singur tema (la cl. a IV-a). Într-o astfel de situație nu mai există nici un fel de îngrijire, și imaginația și puterea lui de creație pot lucra din plin.

Sugestiile, este preferabil să se dea cu prudență, pentru că este binecunoscută tendința elevilor de a împrumuta imediat ideea învățătorului ca fiind cea mai bună.

Ținînd seama de faptul că elevii sînt solicitati să creeze toți o dată, în aceeași zi și la aceeași oră trebuie să fim convinși că nu toți pot da tot ceea ce ar putea da în alte momente, de inspirație.

Cum se rezolvă această problemă? Cînd trebuie să scrie elevii compunerea liberă? Desigur, la o oră, așa cum impune orarul săptămînal al școlii. Într-o astfel de situație trebuie să se dea toată atenția pregătirii atmosferei necesare pentru a compune prin discuții foarte bine conduse care să emoționeze pe elevi, să le creeze dispoziție pentru creație.

Unele din compunerile libere au nevoie de o pregătire care să înceapă înaintea și în afara orelor de clasă, prin vizite, excursii, observații în natură, observații asupra obiectelor, prin convorbiri etc. De asemenea, cred că e bine ca unele compuneri libere să se facă în afara celor 4 pereți ai clasei, într-un mediu potrivit temei date.

Prof. IOANA BORZEA
Licențiată pedagogică, Tulcea

Procedee active de învățare a limbilor moderne

În genere se apreciază că în clasa a V-a la școlile din mediul rural — clasă corespunzînd primului an de studiu al unei limbi străine — curiozitatea, interesul pentru o limbă străină este cît se poate de sporit. Există, de asemenea, păreri potrivit cărora slabul interes manifestat în anii viitori pentru aceeași limbă ar fi în firea lucrurilor.

Oare așa să fie? În ceea ce mă privește, nu împărtășesc o astfel de opinie, ci mai degrabă sînt înclinat să cred că, în bună măsură, menținerea, dacă nu chiar sporirea interesului, depinde de tactul profesorului, de buna lui pregătire, de metodele și procedeele diversificate pe ani de studiu, de modalitatea în care trebuie abordate cunoștințele (diferențiat pe ani de studiu). Fiindcă, de pildă, dacă în studiul francezei sau rusei la clasa a V-a programa prevede însușirea alfabetului, a foneticii în totalitate, și conjugarea citorva verbe, ori studiul inițial al cazurilor și formarea unui vocabular minim, aceasta este destul pentru a-l plasa pe elev în cîmpul de acum deschis înainte al studiului limbii respective.

Mai departe: conform programei, la franceză, în clasa a VI-a, se stu-

diază, la verb, doar formarea viitorului și a perfectului compus și alte cîteva probleme. Or, acum, se poate trece cu succes la îmbogățirea sensibilă a vocabularului elevilor, în special cu substantive și adjective.

Predînd la o școală din mediul rural am considerat utilă înarmarea elevilor cu noțiuni privind natura, denumiri ale părților plantei, denumiri de plante de cultură.

Începînd din clasa a VII-a, cînd timpurile de bază ale verbului se însușesc, consider că elevii pot face, cu succes, saltul de la manual la primele ziare și reviste în limba străină.

Consecvent acestor rînduri, am și experimentat, în acest an, la aceasta clasă, citirea unor rubrici din ziare și săptămînale în limba franceză.

În clasa a VIII-a, pe lângă continuarea lecturii unor reviste și ziare, care pot fi puse la dispoziția elevilor de către profesorul de specialitate, se poate începe, gradat și cu răbdare (prin utilizarea și a dicționarului), lectura unor mici broșuri sau chiar a unor cărți de lectură în limba respectivă.

Prof. ION ARION
Școala generală Aușcu, jud. Bihor

Examenul de definitivativ

Acad. GHEORGHE MIHOAC

„Revoluția tehnico-științifică din secolul nostru poate fi caracterizată și prin matematizarea științelor. Aproape nu există domeniu de activitate al societății contemporane în care să nu fie nevoie de matematică și încă, spre deosebire de trecut la un înalt nivel. Nu există ramură a științelor, chiar cu caracter social, ca istoria, lingvistica, sociologia etc., în care instrumentul matematic să nu fie din ce în ce mai mult întrebuintat. Acum 2—3 decenii, unicul câmp de activitate al unui absolvent al Facultății de matematică era profesoratul. Astăzi, se deschid în fața lui o multiplicitate de drumuri. Ne gândim, de exemplu, la calculatoarele electronice, care au și vor avea nevoie de un număr din ce în ce mai mare de matematicieni. Progresul științei cere ca un număr din ce în ce mai mare de matematicieni să se dedice cercetării științifice. La repartizarea

absolvenților universitari în producție numeroase uzine solicită matematicieni. Aceasta înseamnă că astăzi matematicienii nu pot avea același profil. Una este concepția despre matematică și pregătirea științifică a matematicianului care lucrează în informatică și alta a celui care se ocupă cu biometria sau cu statistica. O pregătire specială se cere și pentru matematicianul care se dedică profesoratului. Comisia noastră a privit examenul de definitivativ din acest punct de vedere. Ne-a interesat prin urmare nu numai capacitatea matematică a candidatului, ci și măsura în care el este util la catedra lui. Putem afirma că în general sîntem mulțumiți de rezultatul obținut. Am putut constata că absolvenții institutelor pedagogice au preocupări pedagogice și cunoștințe suficiente pentru a duce la îndeplinire în bune condiții misiunea lor”.

Prof. dr. docent MARIA BREZEANU Universitatea București, Facultatea de chimie

„Pe baza rezultatelor obținute la probele de fizică și chimie, scris și oral, de către candidații la examenul de definitivativ, filiala Craiova, sesiunea septembrie 1973, se pot face următoarele aprecieri asupra nivelului de pregătire al candidaților: Profesorii categoria I au dat în general dovadă de o bună pregătire. Prin modul de tratare a subiectelor, la ambele probe de specialitate, candidații respectivi s-au situat la nivelul cunoștințelor predate în facultate, fără să se observe o îmbunătățire în pregătirea lor față de acest nivel.

La profesorii categoria a II-a, se

constată însă, un nivel de pregătire foarte scăzut.

Unii nu au făcut decît să înregistreze o serie de date, de relații, fără să-și pună problema semnificației simbolurilor pe care le utilizăm fără să cunoască sensul fizic al fenomenelor, fără să folosească un limbaj științific.

Se poate aprecia că participarea profesorilor la cursurile de pregătire organizate în acest sens a avut o contribuție deosebit de importantă, rezultatele obținute de cei ce au audiat aceste cursuri fiind net mai bune față de acelea obținute de profesorii care nu le-au audiat”.

Recomandări privind aplicarea programelor de matematică la clasele

I — IV, școala generală

În scopul sporirii randamentului învățării matematice, în condițiile unei reduceri a efortului elevilor, învățătorii își vor concentra atenția asupra metodelor de predare — avînd în vedere, în primul rînd, caracterul activ al învățării și asupra mijloacelor de învățare — care trebuie să conducă la întărirea caracterului aplicativ al procesului de învățare.

Pentru parcurgerea materiei esalonate pe clase, se va ține seama de următoarele:

Clasa I

Programa prevede, în cadrul capitolului I, „denumirea și recunoașterea unor figuri geometrice: pătratul, dreptunghiul, triunghiul și cercul”. Recomandăm ca aceste teme să se trateze la clasă sub formă de jocuri didactice. Învățarea denumirilor figurilor geometrice, recunoașterea lor, se va face mai temeinic și mai ușor sub formă unor activități practice în care se vor utiliza: rigla, ca instrument de trasare a liniilor drepte, a diferitelor contururi, după indicația învățătorului sau la inițiativa elevilor; diferite cutii dreptunghiulare sau cubulețe din jucăriile copiilor, al căror contur va fi urmărit cu creionul; monede sau capace pentru trasarea cercurilor; șabloane confecționate din carton.

Astfel de exerciții practice, rezolvate sub formă de jocuri, trebuie să contribuie la formarea unor deprinderi de lucru, să familiarizeze pe elevi cu unele figuri geometrice nu numai recunoscîndu-le, ci și desenîndu-le. Prin aceasta se facilitează realizarea obiectivului important prevăzut în programă, „de a familiariza pe elevi cu unele elemente de geometrie intuitivă și de a deprinde să aplice în practică aceste cunoștințe”.

La capitolul al III-lea, punctele a și b, se va suplimenta numărul de exerciții și probleme în legătură cu cazurile de adunare de forma „16 + 4”, adică cu formarea unei zeci din unitățile a doi (sau trei) termeni și de scădere de forma „20 — 5”, adică de descompunere a unei zeci din care se scad unități. Aceste exerciții și probleme pregătesc pe elevi în vederea învățării cu un randament mai bun a adunării și scăderii cu trecere peste zece, în clasa a II-a.

În legătură cu textul problemelor din manual, apreciat de mulți învățători ca fiind mai puțin accesibil copiilor, recomandăm să se urmărească în activitatea la clasă formarea la elevi a deprinderilor de calcul aritmetic și gîndirea matematică pe probleme cu enunțuri simple, alese cu grijă de învățător, astfel încît dificultățile provenite din formularea problemelor să nu sporească dificultatea învățării matematice.

Clasa a II-a

La capitolele II, III și V din programă, operațiile respective se vor efectua de elevi numai oral.

Planul de rezolvare a problemelor să se facă numai oral și să fie inclus la capitolul I, ca element nou introdus în cadrul recapitulării, în loc de capitolul II.

La studierea unităților de măsură să nu se ceară să se facă transformări, ci să se opereze numai cu unități de același fel în concentrul 1—1 000.

Clasa a III-a

Se recomandă să se transfere 10 ore de la capitolul V la capitolul IV. Nu este necesar să se rezolve multe exerciții cu numere foarte mari care obosesc elevii, consumă foarte mult timp și nu contribuie la formarea gîndirii

Pină la data de 7 septembrie a.c. au apărut și au fost difuzate toate programele noi (ediția 1973) necesare școlilor generale, liceelor re-umaniste și liceelor pedagogice.

Pină la data de 7 septembrie a.c. au apărut și au fost difuzate 738 titluri de manuale școlare din totalul de 769 titluri.

Sînt în curs de difuzare următoarele 15 titluri: **Geografia și Istoria** pentru clasa a IV-a, **Carte de citire** pentru clasa a V-a, **Matematica** pentru clasa a IX-a, **Literatura română** pentru anul III de liceu, **Geografia** pentru anul IV de liceu, **Limba română** pentru clasa I la școlile cu predarea în limbile naționale, **Aritmetica** pentru clasa a II-a (versiunea în limba germană), **Istoria** pentru clasa a IV-a (versiunea în limba maghiară), **Limba engleză** pentru clasa a II-a, **Istoria** pentru clasa a VII-a (versiunea în limba germană), **Algebra** pentru anul I de liceu (versiunea în limba germană), **Limba germană** pentru anul II de

liceu, **Literatura germană** pentru anul II de liceu, **Limba germană** pentru anul III de liceu (versiunea în limba maghiară).

Se găsesc sub tipar următoarele 16 titluri: **Geografia** pentru clasa a III-a (Municipiul București), **Istoria** pentru clasa a IV-a (versiunile în limbile: germană, slovacă și sîrbă), **Geografia** pentru clasa a IV-a (versiunile în limbile: maghiară, germană, slovacă, sîrbă și ucrainiană), **Istoria Universală** pentru anul II de liceu secția umanistă (versiunile în limbile: română, maghiară și germană), **Istoria României** pentru anul IV de liceu. Aceste titluri vor fi difuzate pină la deschiderea anului școlar. După această dată, va apare manualul de **Filozofie** pentru anul III de liceu în limbile română, maghiară și germană.

Inspectoratele școlare județene și conducerea școlilor sînt rugate să urmărească modul în care se difuzează manualele.

Pentru îmbunătățirea

muncii meto-dice

Pentru îmbunătățirea muncii metodice și, bineînțeles, a întregii activități școlare, propun să se înființeze o singură comisie metodică a învățătorilor pe comună, iar pentru profesori, comisii metodice pe specialități pe comună.

Comisiile metodice să fie conduse de cel mai capabil cadru didactic, cu grad superior.

Consider că e bine ca ședințele comisiilor metodice să se desfășoare tot lunar, dar la școli diferite din comună. La ședințele comisiilor metodice să participe directorul coordonator sau al școlii respective.

Planificarea tematică a ședințelor comisiilor metodice să cuprindă:

— o lecție metodică, la diferite școli, clase și obiecte, ținută de cadre didactice cu o activitate îndelungată în învățămînt, în care să se întrebuinteze obligatoriu noile metode de învățămînt;

— un referat, axat pe tema modernizării lecțiilor, înlocuit nu de un cadru numit, ci de toate cadrele didactice, care să participe în mod obligatoriu la discuții, evitîndu-se astfel superficialitatea, situația în care unii să muncească, iar alții să audieze;

— o „informare științifică”, făcută de fiecare cadru didactic, prin rotație, din care să reiasă preocupări pe plan național și mondial de perfecționare a învățămîntului, sau recenzii de cărți nou apărute;

— un proces-verbal care să consemneze și să noteze activitatea profesorilor și cum ar fi reușit să facă lecțiile mai moderne, mai atractive.

Cadrele didactice ar fi cointerestate dacă ar ști că responsabilul comisiei metodice poate să aibă un cuvînt de spus cu ocazia inspecțiilor, a acordării gradatelor etc.

Pe plan județean, consider că ar fi indicat să se organizeze un cerc pedagogic al învățătorilor care predau la clasele I-IV simultan, desfășurat în localități unde există asemenea școli, nu în orașul de reședință al județului.

Inv. ION MOCANU
Școala generală Milcov-Deal,
județul Olt

CONSULTAȚII

Rubrica „Consultații” va reapare începînd cu numărul viitor al revistei.

Rugăm cititorii ca, pentru clarificarea unor situații ce îi interesează, să se adreseze în primul rînd conducătorilor unităților școlare și inspectoratelor școlare județene.

Cartea pentru preșcolari

MIRCEA POP :

„Trenul iepurașilor“

Editura „Ion Creangă“, 1973

Profesorul băimărean Mircea Pop se arată preocupat și în această a treia carte a sa pentru copii de investigarea universului afectiv al vârstei preșcolare, reconfirmând temeinice aptitudini pedagogice și scriitoricești : acuitate a observației și căldură aperceptivă, pe de o parte, sprinteneala a versului, precizie și umor, pe de alta. Pornind de la ideea că nucleul formativ al existenței infantile este jocul, mișcarea, autorul imaginează o dinamică și amuzantă călătorie pe calea ferată în compania celor mai „tipice“ viețuitoare domestice și nedomestice. Pretextul — deloc insolit — mijlocește aici o înțretă familiarizare : cu diversitatea însușirilor fizice ale animalelor aduse în scenă, cu evantaiul echivalențelor morale atribuite acestor viețuitoare, în sfârșit — și primordial ca intenție — cu un captivant univers de indeletniciri din trepidanta lume feroviară. Cele mai multe titluri sînt ilustrative în acest sens : *Ariciul acar, Martinel șef de tură, Țapul fochist, Racul frinar, Rățoiul brutar* etc. Șirul atribuțiilor deținute se întregeste în context : ciocănitărea e telegrafistă, porumbelul — poștaș, măgarul — hamal, bursucul — casier etc. De remarcat că fiecare din cele 34 poezii se susține printr-o intrigă abilă, că toate împreună alcătuiesc o narațiune antrenantă, cu certă finalitate educativă. Astfel, cititorul preșcolar sfârșeste itinerarul atractiv al „trenului“ mai informat, îmbogățit sufletește, reconfortat. Morala accesibilă, neostentativă, jocul de cuvinte și poantele, de obicei bine găsite, fac paginile acestui volum atrăgătoare, ușor de reținut. Iată, de pildă, miniatura *Hoji de saboți* : „Martinel a anunțat / Că e foarte supărat. / Vrea să prindă niște hoji / Care-i fură din saboți. / Cine-s hoji ? N-ai să crezi ! / Veverițe din livezi / ...Cu saboții pe butuci. / Toată ziua sparg la nuci“. Sau ușor morali-

zatoarea *Martinel șef de tură* : „Un mărfar din cring sosește / Cu butoaie pline. / Ce-i în ele ? Hai, ghicește... / Miere de albine / Martinel, ca șef de tură, / Ordine împarte : / — Eu răspund de garnitură ! / Dați-vă de-o parte ! / Marfa este minunată / Vreau s-o «controlez» îndată !“.

Scrisă inspirat, structurată ingenios și ilustrată cu debordantă fantezie de Sorin Obreja, *Trenul iepurașilor* se dovedește a fi, la câteva luni de la apariție, nu numai rezistentă la critică, ci și greu de procurat, în ciuda tirajului de aproape 55 000 exemplare.

VASILE SĂVINESCU
Baia Mare

Discuție în cabinetul de literatură al Liceului din Buhuși

Culegere de comunicări și referate de biologie

Prin grija Inspectoratului școlar și a Casei corpului didactic a județului Vaslui, a ieșit recent de sub tipar o „Culegere de comunicări și referate de biologie generală“, sub redacția unui colectiv (V. Ghenciu, I. Gogean, I. Bălănescu, A. Ghenciu-Munteanu), coordonat de lector univ. dr. Vasile Ghenciu, de la I.C.P.P.D., Filiala Iași.

Autorii, conștienți că „învățămîntul biologic trece printr-o etapă de intensă valorificare a celor mai noi cerceri din domeniul științelor biologice (genetică, evoluționism, ecologie, oceanografie, limnologie), dar și din domeniile conexe (biofizică, biochimia etc.), grupează în lucrare materiale care vizează compartimente importante ale procesului instructiv-educativ, și anume : modernizarea conținutului învățămîntului biologic, modernizarea principiilor, metodelor și mijloacelor de predare etc.

Lucrarea se adresează în primul rînd profesorilor de biologie din învățămîntul general și liceal, dar și educatorilor și învățătorilor, care — predînd preșcolarii și școlarii mici elemente de cunoaștere a mediului înconjurător și cunoștințe despre natură și om — trebuie să-și racordeze sistemul de gîndire și acțiune naturalistică la orientările noi din acest domeniu. De asemenea, prin problematica filozofică (aspecte filozofice ale geneticii contemporane, organizarea și mișcarea materiei vii, progresul biologic, raportul dintre spațiu și timp în devenirea speciilor etc.), lucrarea poate interesa în mod deosebit și cadrele didactice care predau filozofia.

Valoarea lucrării este sporită și prin axarea tuturor comunicărilor și referatelor cuprinse în ea la orientarea ordinii biologice a sistemelor supra-organismice cu ordinea biologică întra-organismică. Această poziție metodologică — generată de ceea ce știința denumeste ca „revoluție a biologiei“ — deschide perspective largi de abordare sincronică a fenomenelor biologice.

Trebuie subliniată ca trăsătură pozitivă a culegerii ancorarea preocupărilor de cercetare biologică în practică. Atît medicina, cit și agricultura — ca biologie aplicative — beneficiază de concepte moderne, dinamice și eficiente referitoare la asigurarea sănătății și la ameliorarea plantelor și animalelor.

Între alte virtuți ale cărții menționăm — pe linia orientărilor celor mai moderne ale epistemologiei — evidențierea de către autori a participării din ce în ce mai largi și profunde a matematicii (îndeosebi statistica și calculul probabilităților) la descrierea logicii viului.

Lucrarea își face un titlu de cinste prin stabilirea contribuției la dezvoltarea patrimoniului științific național a unor mari personalități vasluene : Emil Gh. Racoviță (1868—1947) și Con-

stantin C. Moșă (n. 1891). Studiile despre viața și opera acestor savanți, ca și ale lui Grigore Antipa (1867—1944), prezintă generațiilor tinere modele de mari biologi, deschizători de drumuri în știința româncască, demni de admirație datorită multilateralității preocupărilor științifice și participării militante la viața socială.

Întreaga lucrare este străbătută de ideea fundamentală a efectului constructiv al acțiunii societății asupra bogățiilor și frumuseților naturale ale țării, avînd ca scop — între altele —

creșterea biomasei, în cazul speciilor utile, reglarea eficientă a echilibrului biocenozelor, formarea de biocenoze noi și protecția activă a peisajelor și speciilor rare sau pe cale de dispariție. În acest sens, culegerea aduce o contribuție majoră la dezvoltarea conduitei ecologice superioare, caracteristică omului societății socialiste multilaterale dezvoltate.

Prof. IULIAN COGEAN
directorul Casei corpului didactic
Vaslui

Colecția Lyceum

„Poezii cu formă fixă“

Editura „Albatros“, 1973

O interesantă antologie intitulată „Poezii cu formă fixă“, apărută recent în colecția „Lyceum“ a Editurii „Albatros“, a oferit tineretului studios, profesorilor și chiar poezilor cunoscutul istoric literar Gh. Cardaș. Este prima antologie de acest fel din literatura noastră și conține exemple de poezii românești și străine.

Introducerea lămuritoare pe cititor despre unele noțiuni cum ar fi definiția și clasificarea literaturii, poeziei și proză, eliziune și hiat, despre strofele cele mai utilizate și numele date strofelor. Restul lucrării conține în ordine alfabetică speciile poetice cu formă fixă : catrenul, distihul, gazelul, glosa, pantumul, ritornela, sextina, sonetul, terțina și triolețul. În cadrul fiecărei specii, alcătuitorului antologiei dă definiția, etimologia speciei, schema și istoricul ei. Exemplele sînt selecționate din literatura universală, dar și din cea română. Cîteva exemple din literatura franceză sînt prezentate în limba respectivă fără traducere. Un caz deosebit îl reprezintă sonetul poetului Frederic Mistral „A la Roumanie“ („României“), reproduc în limba provansală, în franceza literară și într-o traducere românească din anul 1907.

În ceea ce privește literatura română, antologia conține și nume din secolul trecut mai puțin cunoscute astăzi, dar care au ajutat la răspîndirea acestor poezii cu forme fixe (Theodor Șerbănescu, Artur Stavri etc.).

În cazul „Glosei“ eminesciene sînt reproduse și aprecierile critice ale lui G. Ibrăileanu, D. Caracostea și G. Călinescu.

Adeseori, în cadrul istoricului fiecărei specii, se relevă și afirmațiile unor autori despre dificultatea compunerii unor astfel de poezii.

Lucrarea se încheie cu o bogată bibliografie consultată de autor și un indice de nume. Astfel alcătuită, antologia este utilă pentru cei ce iubesc și studiază „marea literatură“.

Prof. MARIN GH. CAZACU
Liceul Zimnicea, jud. Teleorman

„Potențialul biometric al populației școlare din România“

În numărul 5 pe 1973 al revistei „Educație fizică și sport“, ne reține atenția o vastă cercetare în rîndurile populației școlare, avînd ca scop măsurarea potențialului biometric al populației școlare din România. Cercetarea e semnată de prof. Virgil Mazilu, conf. dr. Alexe Nicu, prof. Ervin Wilk, prof. Alexandra Focșăneanu, de la Centrul de cercetări științifice și documentare tehnică al C.N.E.F.S.

Dintre concluzii și constatări, în studiu se subliniază în primul rînd prezența în țara noastră a fenomenului de „accelerație“ a creșterii (seculartrend) constat în țările dezvoltate și care au un nivel de trai ridicat ; prezența la elevii din mediul urban, în perioada de creștere, a unor date somatice superioare celor din mediul rural, ca și ale celor din licee, față de cei din școlile profesionale, proveniți în mare parte

tot din mediul rural. S-a mai evidențiat constatarea că relieful geografic influențează creșterea somatică (valorile cele mai mari aparțin elevilor și elevelor de la șes, iar cele mai mici celor din satele de munte). Bateria de teste la care au fost supuși elevii și elevele din toate clasele probează că actuala solicitare a fetelor este inferioară unor cerințe normale, că există în toate clasele și la ambele sexe, mari rezerve nevalorificate. Studiul se încheie cu încă o concluzie interesantă : „Este uimitoare evoluția calităților motrice pe parcursul claselor I—IV, atît cantitativ, cit și calitativ. Această evoluție ne acuză pentru „îngustimea motrică“, pe care noi, profesorii de educație fizică, o oferim elevilor ; cu aceștia ar trebui să fim mult mai generoși din punct de vedere al mișcării“.

D. S.

REVISTA „NATURA“

Numărul 4/1973 al revistei „Natura“, editată de Societatea de științe biologice din Republica Socialistă România, oferă cititorilor interesante studii publicate la rubrica „Probleme ale biologiei“. Reținem dintre acestea : „Prioritatea lui Dimitrie Cantemir în descrierea mecanismului homocromiei mobile“ (prof. emerit dr. C. Simionescu) „Mecanismele genetice ale îmbătrînirii“ (N. Teodoreanu, membru corespondent al Academiei R.S.R., biologiei G. Ieremia și C. Vlădescu), precum și „Considerații semantice asupra unor termeni de biologie“ (conf. univ. dr. C. A. Picoș).

În sprijinul perfecționării activității profesorilor de biologie sînt publicate articole care tratează despre mișcarea la animale (prof. univ. dr. Libertina Solomon) și despre sistemul hipotala-

mo-hipofizar (dr. S. Szabó și dr. Z. Kiss). Sînt cuprinse, de asemenea, indicații pentru efectuarea analizei producătorilor într-un ecosistem terestru, ca și pentru realizarea unor planșe necesare lecțiilor „Relațiile organismelor cu mediul“, „Nivelul biocenotic“ și „Interdependența sistemelor biologice de diferite niveluri“, prevăzute în programa școlară de biologie pentru anul IV de liceu.

Sumarul este completat de rubrica : „Biologia în școală“, la care sînt prezentate articole referitoare la utilizarea televiziunii școlare în procesul de învățămînt, la educarea elevilor pentru protejarea mediului ambiant, la experiența microcooperativei agricole școlare din Ileanda, de note, cronică, recenzii etc.

V. A.

R. P. BULGARIA

Învățământul, o problemă a întregului popor

9 septembrie, Ziua eliberării Bulgariei de sub ocupația fascistă, ziua de naștere a socialismului în țara noastră, este sărbătorită pentru a 29 a oară de către întregul popor cu bucurie și satisfacție, cu mândrie justificată pentru realizările dobândite în anii liberi.

Sub conducerea Partidului Comunist, R.P. Bulgaria pășește astăzi într-o nouă etapă a dezvoltării sale socialiste, aceea a construirii societății socialiste dezvoltate. Făurirea acestei societăți constituie în prezent principala sarcină nemijlocită a partidului și poporului, care concentrează plenar eforturile pentru a dezvolta energetică, metalurgia, construcțiile de mașini, industria chimică, producția bunurilor de larg consum, pentru a crește ritmul dezvoltării agriculturii și a face să crească venitul național: în același timp se urmărește dezvoltarea cercetărilor științifice și tehnice, aplicarea realizărilor revoluției tehnico-științifice în economia națională, perfecționarea relațiilor sociale socialiste.

Învățământul prezintă și el multe succese și fapte convingătoare care atestă neslăbita noastră ascensiune pe calea socialismului. Citeva cifre comparative sînt suficiente pentru a arăta preocupările existente în țara noastră pentru dezvoltarea învățământului. Numărul instituțiilor de învățământ superior a crescut de la 5 cîte existau înainte de revoluție, la 26, iar al studenților, de la 10 000 cîți erau la sfîrșitul celui de-al cincilea cincinal, la 80 000. Acest număr trebuie să ajungă la 120 000 în anul 1975.

În prezent, întreg tineretul țării noastre învață. An de an crește numărul copiilor în vîrstă de 3—7 ani care sînt cuprinși în grădinițe de copii. Toți copiii (pînă la 15 ani) sînt cuprinși în învățământul obligatoriu și urmează clasele I—VIII. 96,6% din absolvenții învățământului de bază (ai clasei a VIII-a) își continuă studiile în instituțiile de învățământ, la un nivel superior. 80% dintre aceștia învață în școlile medii, în licee, școli medii tehnice și școli medii tehnice profesionale. Școlile de doi ani, școlile medii tehnice-profesionale (de trei ani) și școlile medii tehnice dau economiei naționale în fiecare an 70 000 de muncitori calificați și cadre medii de conducere. Învățământul seral și fără frecvență, fără scoaterea din producție, constituie încă o formă de ridicare a nivelului de instruire a clasei muncitoare bulgare.

Grija Partidului Comunist Bulgar pentru dezvoltarea învățământului public este permanentă. Comitetul Central al P.C.B. a dezbătut la plenara specială din 1969 situația învățământului și a adoptat hotărîrea cu privire la reforma sistemului de învățământ și cu privire la reorganizarea radicală a învățământului public. Congresul al X-lea al partidului (din anul 1971) a aprobat hotărîrea Plenarei Comitetului Central, impusă de revoluția tehnico-științifică și de dezvoltarea social-economică a țării pe calea socialismului.

Principala verigă a noului sistem de învățământ al R.P. Bulgaria devine școala medie politehnică unică (SMPU). Noua școală medie este chemată să asigure: o cale unică a învățământului mediu obligatoriu pentru întreaga generație tînără; apropierea și contopirea treptată a celor două ramuri de învățământ de la noi, învățământul de cultură generală și cel profesional; un nivel mai înalt de pregătire de cultură generală și mai modern, un orizont politehnic mai larg, o pregătire prealabilă profesională pentru o muncă utilă societății și pentru educația comunistă; să dea întregului tineret bulgar o pregătire medie într-o perioadă redusă (de 10 ani de curs), pregătire echivalentă

cu învățământul mediu din toate țările socialiste și din alte state avansate. Absolvenții SMPU își vor continua studiile în cadrul sistemului de pregătire, reciclare și de creștere a calificării muncitorilor, în cadrul școlilor tehnice de 1—2 ani pentru cadre medii de conducere; în cadrul instituțiilor de învățământ superior.

În afara reformei sistemului de învățământ, hotărîrea Plenarei Comitetului Central al P.C.B. prevede o reorganizare profundă și a conținutului învățământului, a organizării și conducerii activității didactice-educative din școli. Planul și programele de învățământ pentru cursurile elementare (clasele I—III) ale SMPU au și fost elaborate. Începînd cu anul școlar (1973—74) — cel de al 30-lea an liber de învățământ — activitatea clasei I se va desfășura după un nou plan și după noi programe, după o nouă literatură didactică și ajutoare. Urmează dezbaterile unui nou plan de învățământ și a programelor claselor IV—X. Și aici sînt prezentate noi principii, moderne, legate de conținutul învățământului, de organizarea procesului de instruire și educativ, pentru transformarea școlii într-o puternică instituție ideologică a partidului și statului pentru educația comunistă a tinerii generații și a poporului.

Majorarea salariilor în țara noastră și, în special, sporirea semnificativă a remunerării cadrelor didactice, preluarea treptată a întreținerii depline a tinerii generații de către societatea socialistă, asigurarea treptată a manualelor gratuite pentru elevi, creșterea rolului femeii în cadrul construirii societății socialiste dezvoltate și alte asemenea măsuri creează toate premisele pentru accelerarea reformei învățământului. Lozincă enunțată de partid: „Învățământul este o chestiune a întregului popor” se transformă în mișcare pentru construirea pe scară largă de școli, grădinițe și creșe, pentru înzestrarea școlilor cu o bază tehnică și didactică modernă. Politica Partidului Comunist Bulgar în domeniul învățământului public sporește rolul școlilor în cadrul construirii societății socialiste dezvoltate, lărgeste funcțiile ei sociale, pedagogice, tehnico-științifice și economice.

MARIA SILEANOVA
redactor șef al ziarului
„Ucitelsko delo” — R.P. Bulgaria

R. P. D. COREEANĂ

Succesele școlii

Poporul frate coreean sărbătorește la 9 septembrie, cea de a 25-a aniversare a proclamării Republicii Populare Democratice Coreene. Această mare sărbătoare este întinpată cu succese remarcabile în toate domeniile de activitate ale țării: în economie în construcții, în creșterea învățământului, știință, cultură, care au cunoscut în anii puterii populare o dezvoltare continuă. În contextul eforturilor pentru construcția societății noi socialiste, măsurile luate pentru dezvoltarea învățământului ilustrează importanța ce se acordă în Coreea socialistă acestui domeniu hotărîtor pentru formarea cadrelor de specialiști și constructori ai vietei noi, pentru ridicarea nivelului de cultură al întregului popor. Între măsurile luate pentru dezvoltarea școlii în

folosul oamenilor muncii, al întregii țări trebuie amintită în primul rînd obligativitatea școlii generale. În primăvara acestui an Adunarea Populară Supremă a R.P.D. Coreene a adoptat Legea cu privire la introducerea învățământului obligatoriu cu durata de zece ani, care precede cursurile liceale. Legea prevede, de asemenea obligativitatea învățământului preșcolar de un an. Realizarea învățământului obligatoriu de zece ani (în următoarea etapă) a fost dictată de noile cerințe ale construcției socialiste și ale progresului lumii contemporane, de condițiile concrete ale dezvoltării economice și culturale a R.P.D. Coreene de eforturile pentru victoria deplină a socialismului și înfăptuirea cauzei reunificării naționale a țării. În aplicarea sis-

temului de învățământ de zece ani — așa cum a subliniat cea de a patra Plenară a C.C. al Partidului Muncii din Coreea, care a făcut o analiză profundă a învățământului — se va acorda o deosebită atenție realizării unui nivel calitativ superior al acestuia. În acest sens s-au luat o serie de măsuri pentru dotarea școlilor și perfecționarea metodelor de predare, pentru îmbunătățirea conținutului procesului instructiv-educativ.

Construcția socialistă în R.P.D. Coreeană reclamă din ce în ce mai mulți specialiști și cadre calificate la nivelul exigențelor contemporane pentru diferitele sectoare ale economiei naționale în plină dezvoltare. Aceste cadre sînt pregătite în școlile profesionale și tehnice, în institutele tehnice de învățământ superior, în care, pe lângă cursurile de zi, funcționează și numeroase secții serale și fără frecvență. Perfecționarea pregătirii profesionale, pregătirea de cadre calificate se efectuează cu succes și în cadrul marilor întreprinderi. Datorită

eforturilor susținute în domeniul pregătirii specialiștilor, a cadrelor cu înaltă calificare, în țară lucrează în prezent peste 600 000 de ingineri, tehnicieni și alți specialiști.

În acest an se prevede ca numărul elevilor cuprinși în diferite forme de învățământ și cel al studenților să crească în R.P.D. Coreeană cu aproape 400 000. Există largi posibilități pentru aceasta deoarece spre deosebire de situația dinaintea de Eliberare, cînd în țară nu exista nici o singură instituție de învățământ superior, în prezent în Coreea socialistă funcționează peste 140 de astfel de instituții, peste 500 de școli tehnice, peste 4 100 de școli primare (frecventate de cîrca 2 000 000 de elevi). Aceste cifre vorbesc de la sine despre eforturile făcute pentru înflorirea învățământului în R.P.D. Coreeană, despre succesele ei în ridicarea nivelului de cultură al întregului popor, construcția socialismului.

ION DRĂGUȘANU

Itinerar latino-american

În locul armelor

Costa Rica (51.000 kmp.; 1.500.000 de locuitori), țară cu o experiență aproape singulară: din 1949 a desființat, prin Constituție, armata, astfel încît în prezent este singura fără arme din America Latină și printre puținele din lume. În Costa Rica, a fost posibil — ca urmare — să se aloce sume foarte importante (circa 50% din bugetul național) pentru învățământ și cultură — pentru construcția de școli, stadioane, săli de spectacole, muzee (de altfel, cazarmele au căpătat certe destinații social-culturale: celebra „Feria Vista” este azi muzeu de artă), pentru eradicarea analfabetismului (procentul neștiutorilor de carte este sub 10%, în timp ce în țările vecine el oscilează între 60% și 80%).

În Republica Costa Rica, învățământul primar este obligatoriu și gratuit pentru copiii între șase și doisprezece ani. În cele circa 3 000 de școli primare sînt cuprinși 350.000 de copii, iar în cele peste 100 de școli secundare învață 70.000 elevi.

Orientîndu-și eforturile asupra principalei ramuri economice — agricultura — guvernul costarican a luat, conștient, și o serie de măsuri vizînd stimularea industrializării pe linia valorificării, în folosul propriu, a resurselor materiale și umane naționale. Acestor ample strădanii li se adaugă, și nu în ultimul plan, eforturile consacrate pregătirii cadrelor de specialiști, atît de necesari dezvoltării economiei naționale. În acest domeniu, un rol însemnat revine celor 11 facultăți ale Universității din San José, printre care facultatea de agronomie, economie, științe sociale, farmacie, științe tehnice. Universitatea a fost fondată în 1843 și se bucură de un bun renume. Cursurile Universității din San José sînt urmate de peste 11.000 de studenți. În afara acestei universități, în Costa Rica mai există și alte patru instituții de învățământ superior. De menționat că la Universitatea costaricană se efectuează cercetări nucleare aplicate la medicină, microbiologie, în farmacologie și agronomie.

Progres prin pregătirea cadrelor

Un articol din Constituția Venezuelei face precizarea că sistemul ei de învățământ urmărește dezvoltarea amplă a personalității umane, formarea unor cetățeni ași pentru viață, capabili să participe la dezvoltarea societății.

Pe această linie sînt impresionante eforturile de a pregăti tînăra generație în raport cu trebuințele actuale ale societății, de a forma cadrele de specialiști necesari economiei naționale. În Republica Venezuela (912.050 kmp.; circa 9.000 000 de locuitori), țară cu deosebite frumuseți naturale și imense avuții, cu un popor a cărui hărnicie este potențată de năzuința de a păși ferm pe calea progresului, de a-și forma o puternică economie națională, stă în centrul atenției problema dezvoltării învățământului de toate gradele, pregătirii cadrelor de specialiști. Pe linia acestor eforturi, este de menționat faptul că învățământul primar este obligatoriu (pentru copiii de la șapte la paisprezece ani), în Venezuela funcționînd aproape 11.000 de școli primare și grădinițe, frecventate de 1.823.866 de copii, îndrumați de peste 53.000 de cadre didactice. Cele 1080 școli secundare în care muncesc 12.648 de profesori sînt urmate de 497.769 de elevi.

În pregătirea cadrelor calificate necesare dezvoltării economiei naționale un rol determinant îl au cele 12 instituții de învățământ superior ale țării, în care învață peste 84.000 de studenți. Cea mai importantă instituție de învățământ superior din țară este Universitatea centrală, cu sediul la Caracas, capitala republicii. Fondată la 1725, ea se bucură de prestigiu în țară și peste hotare, fiind frecventată de peste 24.000 de tineri. Este de menționat, de asemenea, contribuția Universității din Maracaibo, centru al prelucrării țîțeiului, bogăția principală a țării, la pregătirea specialiștilor necesari dezvoltării industriei petroliere venezuelene.

D. I.